

HAVREVIMPEN

DOF-FYN

15. ÅRGANG NR. 1, MAR 2008

Storspovetælling   Mågeørerne   Rævejagt

Generalforsamlingen   Brasilien

Efterårstræk fra Dovnsklint

Registrering af Rød Glente

Rastepladser for Trane i Nordøsttyskland

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma   Oplag: 650

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen - Tim H. Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56

e-mail: soeren.gjaldbaek@privat.dk

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Røjle Bygade 102, Røjle, 5500 Middelfart, tlf 26 82 07 29

e-mail: mmj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via Hjemmesiden, kun for folk, som er tilmeldt som brugere.

e-mail: : obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra Administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Erhardt Ecklon	62 21 99 16
Jacob Sterup Andersen	62 29 26 29 / 25 56 74 17
Michael Mosebo Jensen	26 82 07 29
Hans Rytter	62 27 20 26 / 23 34 86 36

Webmaster:

Ole Tønder, Jens Juels Vej 32 st , 5230 Odense M, tlf. 66 11 59 05

Kontaktadresse til bestyrelsen, formand:

Henrik Kalckar Hansen, Birkebakken 5, Sankt Klemens 5260, Odense S tlf. 30 70 90 38

e-mail: kalckar@webspeed.dk

Indhold:

Formandens hjørne	3	Mågeørerne	40
Generalforsamlingen	4	Rævejagt i Vejlen, Tåsinge	42
Side 9-ornitologen	19	Storspøvetælling	43
Brasilien	20	Fra felten	45
Efterårstræk fra Dovnsklint	28	Mindeord over Kai Grønbæk	50
Registrering af Rød Glente	34	En anderledes fødselsdagsgave	50
Rastepladser for Trane	37	Ture og små pip	53

Tegninger: Ole Runge og Gudrun Brink

Forsidetegning: Ole Runge.

Fotos: Michael Mosebo Jensen, Søren Gjaldbæk, Hans Rytter, Michael Højgård Hansen, Erik Thomsen, Lilly Sørensen, Erhardt Ecklon, Dieter Maszen og Peter Helles Eriksen.

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Et sikkert tegn på, at foråret står for døren, er årets første udgave af Havrevimpen. Vi ønsker alle vore læsere godt nytår under devicen ”bedre sent end aldrig”. Vi vil i fremtiden udkomme i farver, hvilket gør bladet bedre, men også omkostningerne ved

at lave bladet noget større. Vi skal derfor bede om, at man benytter vedlagte girokort til at indbetale et bidrag på 100,00 kr. for årets fire numre. Sidste år var der rigtig mange, der betalte, det håber vi på også vil være tilfældet i år. På forhånd tak.

Formandens hjørne

Af Henrik Kalckar Hansen

Vi skriver 2008 og vores Jagtfalk på Monnet er blevet til en 2 K fugl!

Godt Nytår til alle!

Og pludselig så er foråret over os! Det er tiden hvor fuglene for alvor begynder at flytte på sig, og vi kaster ustandseligt nervøse blikke på Fyn Webben. Hvornår og ikke mindst hvor dukker de sjældne fugle op dette forår?

Men det er hverken Stær eller Vibe, der kommer med foråret i Danmark.

Nej, det er Blishønsene!

Men! er der nok mange, der vil indvende, de er her da hele året.

Ja, det er rigtigt. Men når foråret kommer, så undergår Blishønsenes

psyke en dramatisk forvandling. Om vinteren har fuglene levet i store fredelige flokke, som har beskyttet dem mod angreb fra rovfugle.

Men når yngletiden nærmer sig, så bliver Blishønsene pludseligt meget krigeriske overfor artsfæller. Nu etableres de territorier, som skal for-

syne årets ungekuld med føde.

Så kan vi se Blishønsenes karakteristiske løbeture på vandoverfladen efter hinanden, kampen om de bedste og største territorier er gået ind!

Godt fugleforår til alle!

Generalforsamlingen

Formandens beretning

Af DOF-Fyns formand Henrik Kalckar Hansen

Forelagt på DOF-Fyns ordinære generalforsamling den 6. februar. Beretningen blev aflagt på en lettere kalejdoskopisk måde - formanden holdt sin beretning, som ind i mellem blev afbrudt af beretning fra udvalgene, som det fremgår af nedenstående.

Da sådan en beretning godt kan lide lidt af mangel på fugle, så vil jeg ganske uforpligtende indlede lidt, med nogle af de spændende fugle på Fyn i det nyligt forgangne efterår.

Jagtfalken på Monnet i midten af november og så på banen igen til at forstyrre nytårsfreden, og sørme om den ikke stadig her primo februar huserer i området. Det er 10 år siden sidst, også dengang var der tale om en ungfugl. Søren Bøgelund kunne notere Sølvhejre som matrikelart i sin baghave på Sydlangeland.

Vi har haft et meget koncentreret træk på Sydlangeland i dette efterår. Måske på grund af vejret. Onsdag, torsdag trak det op.....Fredag den 5. oktober kom der for alvor hul, i løbet af mindre end en time trak 2800 Musvåger ud. Det indvarslede en fantastisk weekend. Der fulgte, med Musvåger i mængder, glenter i flokke, Spurvehøge, Blå Kærhøge, lidt Fiskeørne og nogle af de spændende falke.

Heldigvis var der mange fuglefolk, og også den tilrejsende landsformand fik mulighed for at nyde Dovnsklint, når den er bedst.

Formanden. Foto: Hans Rytter.

Beretningerne fra diverse udvalg kommer så vidt muligt lige fra kilden selv, så vi sikrer den størst mulige autensitet:

Slørugleprojekt 2007

Oplæst af Hans Rytter på vegne af Per Rasmussen

Som det allerede er blevet beskrevet i Havrevimpen, var 2007 et rigtigt godt år for de fynske Slørugler. Bestanden steg fra 3 til 5 ynglepar. Det var dog kun det ene par der var nyt, det andet par havde ynglet på lokaliteten i mange år, men det var først i 2007 vi fik kendskab til det. Det nye (gamle) par yngler på Nordfyn, hvorved udbredelsen nu hedder Nordfyn 1 par, Østfyn 1 par og Det Sydfynske Øhav 3 par. Alle par yngler i vores redekasser. Udover yngleparrene er der minimum 3 enlige ugler på gårde i amtet.

Som de sidste i landet begyndte vi ringmærkning af ungerne i 2006. I 2007 blev der ringmærket 16 unger, men den samlede ungeproduktion har nok været 20-22 fugle. Yngleparrene i Det Sydfynske Øhav blev desværre tjekket så sent at de fleste af ungerne havde forladt redekasserne. Det skal bemærkes at uglerne generelt ynglede tidligt. Til gengæld fik 2 par (Østfyn og Nordfyn) to kuld.

For at lette arbejdet med uglerne er uglegruppen blevet udvidet med to nye medlemmer, nemlig Lars Hansen, Nyborg og Michael Højgård Hansen, Bogense. Der skal tage sig af hen-

holdsvis Hindsholm/Østfyn og Nordfyn. Lars Hansen står desuden for ringmærkningen. I det kommende år vil opsætning af nye redekasser især forgå i de nævnte områder, hvor vi pt. kun har få kasser.

Fremtiden for de fynske slørugler ser lys ud, og vi håber på fremgang også i 2008.

Udvalg for sjældne ynglefugle

Oplæst af formanden på vegne af Finn Eriksen

Havørn: Det fynske par fik for første gang 3 unger på vingerne.

Rød glente: Af de tre fynske par fik kun det ene unger på vingerne. Parret fik lige som sidste år to unger.

Sorthovedet måge: Parrene i den sydfynske koloni fik mindst ni unger.

Hedelærke: Yngler formodentlig med flere par på Nordfyn.

Formandsberetningen fortsættes

Vi har i de senere år haft en betydelig medlemstilgang, godt 10% i gennemsnit pr år siden 2004. Sidste år fik vi en fremgang på hele 20%. Tallene giver anledning til stor optimisme omkring arbejdet for vores fugle, glædeligt, at så mange vil støtte det. De præcise tal var

Årstal	Antal	Tilgang	Tilg. i %
2007	879	149	20.0
2006	730	57	8.4
2005	673	86	14.6
2004	587		

DOF-Fyn-web

Ved Hans Rytter

DFW har haft et roligt og stabilt år med et dagligt besøgstal på 325-350 unikke IP-adresser.

Det er nu heldigvis kommet til en forståelse i forholdet mellem DFW og Dofbasen, således at alle parter nu accepterer eksistensen af de to fugledatabaser og deres idegrundlag. Fra DOF Fyns bestyrelse lyder der en opfordring til alle om også at indsende deres observationer til Dofbasen, således at data kan komme fuglebeskyttelsessagen til gode. Automatisk overførsel af data fra DFW til Dofbasen bliver ikke en mulighed. Her er vi fortsat nødsaget til at bede de enkelte observatører selv indberette deres observationer begge steder.

Formandsberetningen fortsættes

Vi skal sige farvel til Hans Rytter efter 6 år i bestyrelsen.

Vi har haft et meget positivt samarbejde, så vi kommer til at savne dig. Du er seriøs og kompetent omkring de ting, du arbejder med. Og så har du en dejlig lun tilgang til tingene.

I mange år har du været kaptajnen bag vores flagskib på Fyn. Skibet er naturligvis Fynweben, vores hjemmeside. Selvom du af og til sejlede i stormfuldt og minefyldt farvand, så holdt du kursen, og fik os sikkert i land hvergang!!

Alle her har meget at takke dig for!

Din hjælpsomhed, hvad enten det gjaldt billeder til avis artikler eller højt kvalificeret teknisk assistance til en foredragsaften har altid været dig!

De seneste år har du givet mange fugle ring om benet nede på KNF, og du har arbejdet for fuglesagens naturlige plads og berettigelse på Dovngården. Det har indimellem været noget af et tovtrækkeri med Skovdistriktet.

I forhold til DOF på landsplan har du også sat dine spor. At efterårs repræsentantskabsmøder er plantet i den fynske muld på Dalum Landbrugsskole er også din fortjeneste.

Så nu vil du ud og bruge din tid på alle dine interesser. Det ønsker vi dig held og lykke med!

Aplaus for Hans...

Beretning fra Havrevimpen

Oplæst af Henrik Kalckar Hansen på vegne af Søren Gjaldbæk

Som sædvanligt udkom der fire numre af Havrevimpen, hvoraf det ene – også traditionen tro – var årsrapporten – som atter engang traditionen tro – udkom senest tænkeligt. Det skal bemærkes, at en enkelt af bidragyderne faktisk var færdig allerede medio februar. Vi vil forsøge, at få årsrapporten ud lidt tidligere i år, hvis ”skribenterne” ellers er med på det. Som noget nyt er bladet kommet i farver. Det er vi naturligvis tilfredse med, det gør, at de mange fotografier, som vi får, bedre kommer til deres

ret. Vi har som ambition at få bladene op på 60 sider – de kan af tekniske årsager ikke blive større. Det kræver, at vi fortsat modtager artikler udefra. Folk er heldigvis ret villige til at skrive, hvilket vi håber vi også vil være tilfældet fremover. Den mangfoldighed, som findes indenfor fugleverdenen skulle helst afspejle sig i bladet, derfor er vi afhængige af folks bidrag. Der skal lyde stor tak til dem, der har skrevet artikler til Havrevimpen. En del indlæg om det fynske fugleliv bliver bragt på hjemmesiden, som vi har et fortrinligt samarbejde med. Nogle indlæg er velegnede til ”det korte medie”, andre egner sig bedre eller også til at blive bragt i Havrevimpen – eventuelt i en redigeret udgave. Det vil typisk være stof, som ikke kun har aktualitetens værdi. Fra redaktionens side håber vi, at folk også i fremtiden vil overveje, om indlæg til hjemmesiden, måske lige så godt eller bedre kunne trykkes i Havrevimpen.

Den halve bestyrelse plus dirigenten.

Keldsnor Fuglestation 2007

Oplæst af Ole Tønder på vegne af Jacob Sterup Andersen

Der var næsten fuld dækning af ringmærkningssæsonen på Keldsnor Fuglestation i efteråret 2007. Der blev foretaget ringmærkning på 88 datoer fra 21. juli og frem til 31. oktober, hvilket gav en total på næsten 4.500 mærkede fugle. Fangstresultaterne i august og september var noget skuffende, men der blev taget revanche i starten af oktober, hvor der på to uger blev mærket næsten 2.000 fugle. Efterårets hyppigste art i nettene var Fuglekonge med over 800 mærkede, mens sæsonens sjældneste fugle var en Hvidbrynet Løvsanger og fire Rødtoppedede Fuglekonger.

Der var ikke nogen fast observatør tilknyttet fuglestationen i efteråret, men som sædvanlig var mange lokale fuglekiggere regelmæssige gæster i området. De helt store sjældenheder udeblev, men efterårsmånederne kunne dog bl.a. byde på flere Sølvhejrer, Sort Stork, Steppenhøg, Rødhovedet And og Kongeederfugl.

Formandsberetningen fortsættes

Vi har i DOF-Fyn fået en maskot i Bulgarien, vi er nemlig blevet sponsorer for Lille Rørsanger. Birdlife Bulgarien har gennemført et meget stort ATLAS projekt for at kortlægge landets ynglefugle bestande. Det er resultaterne af dette projekt, som skal udgives i bogform. Dette er vi med til

at finansiere sammen med andre organisationer og privat personer.

Fredningsudvalget

Ved Kurt Due Johansen

Udvalget har haft en lang række opgaver:

Skovbrugerråd

Rådets medlemmer repræsenterer DOF, landbrug, friluftsråd, hundefolket, nepenthes (regnskovsgruppen) og Danmarks Naturfredningsforening. Hertil to repræsentanter, som udpeges af statsskovridder Søren Strandgård og en kommunerepræsentant. Der er afholdt tre temamøder:

- Nordlangeland – vand i skovene for at tilgodese arter som Sort Stork og Svaleklire.
- Sydlangeland – naturpleje ved udsætning af vildheste.
- Ringe – skovplantning.

Hofmansgave

DOF-Fyn har overfor Nordfyns Kommune påtalt, at Stiftelsen Hofmansgave har opfyldt en mindre sø inden for strandbeskyttelseslinien.

Fjordmarken og Egensedybet

Henrik Mørup Petersen har for DOF-Fyn besigtiget lavbundsarealer op til Egensedybet, som er kraftigt forurenet med næringsstoffer. Henrik har lavet 3 projekter:

- projekt, som sigter efter at gøre rørskovene i Fjordmarken våd, således at vi kan få ynglende rørdrum etc.
- projekt i Firtalsstranden, hvortil drænvandet i hele oplandet til Fjordmarken skal føres. Det vil kunne spare Egensedybet for cirka 20 tons kvælstof.
- projekt på den sydlige del af Hofmansgave – i Habitatområdet dér. Hertil skal vandet fra et opland på godt 100 hektar føres. Derved vil Egensedybet spares for godt et ton kvælstof.

Optællinger

Det er muligvis ikke det rigtige sted at nævne det i beretningen – men skidt. DOF-Fyn har foretaget 11 optællinger for Miljøcenter Odense. Optællingerne kommer naturen til gode, og vi får gode penge i kassen.

Kommentarer til vand og naturplaner

DOF-Fyn har haft nedsat en arbejdsgruppe bestående af Finn Eriksen, Else Klint og Kurt Due Johansen. Vi har kigget på de enkelte Natura 2000 områder og på de enkelte vandområder. Herefter er vi kommet med forslag til forbedringer. Et par eksempler følger:

1. Eksempel I – naturplaner, der skal forbedre yngleforholdene for vores kystfugle, f.eks. Klyde.

2. Eksempel II – vandplaner under Vandrammedirektivet, Vanddistrikt Odense Fjord:

- Delområde – LILLESTRAND syd for Korshavn Der er ikke god økologisk tilstand i Lillestrand, da der ikke er Ålegræs eller Havgræs i området. Alle kilder til Lillestrand bør indeholde minimale mængder næringsstoffer. Forslag til indsats:
  - Alle huse bør have rensed spildevand.
  - Alle landbrug i oplandet bør anvende efterafgrøder.
  - Tidligere vådområder bør gendannes, f. eks. den inddæmmede del af Lillestrand, etc.
- Delområde - NÆRÅ STRAND OG AGERNÆS FLAK Der er ikke god økologisk tilstand i Nærrå Strand og på Agernæs Flak bl. a. fordi den naturlige undervandsvegetation er forsvundet eller kraftig skadet. P.g.a. udledning af næringsstoffer er Ålegræsset forsvundet fra Nærrå Strand og Agernæs Flak. Da der stadig var Ålegræs i Nærrå Strand, var dette helt tilsnasket med epifytter. Og Ålegræsset på Agernæs Flak var sat til med svovlbakterier. Det skal være målet at få Ålegræs og Havgræs til at vende tilbage til området. Det kan gøres ved:
  - brug af efterafgrøder i hele oplandet – genskabelse af vådområder. Specifikt peger vi

på gendannelse af følgende vådområder: Klinte Strand. Oplandets vand føres ind gennem området og løber ud igen via et bygværk. Inddæmmede arealer på østsiden af Nærrå Strand: Vandet fra oplandet pumpes i dag direkte ud i Nærrå Strand tæt ved den gamle hollandske pumpemølle. Det foreslås i stedet, at vandet pumpes op i dele af de inddæmmede arealer, hvorefter det løber ud i Nærrå Strand via et bygværk.

Miljømilliarden

I foråret var der to møder for organisationer og kommuner vedrørende den såkaldte miljømilliard (penge som Connie Hedegård afsatte til miljøforbedringer, da hun var miljøminister). Et i Middelfart for Lillebælt og et i Odense for Odense Fjord. På møderne kunne man komme med forslag. På mødet i Odense blev de fremmødte bedt om at stemme på de projekter man mente skulle have førsteprioritet. Lad mig sige det med det samme. Vi føler nok, at vi er blevet taget grundigt ved næsen. Af de projekter der stemtes om i Odense, og som fik flest stemmer, er kun det, der vedrører Odense Å, blevet båret videre af Statsskovdistriktet.

Silke Å

DOF-Fyn sidder med i en projektgruppe vedr. genskning af Silke Å og udlægning af vådområder dér. Det

er planen at udlægge – så vidt jeg husker – cirka 300 hektar vådområder omkring åen for at mindske kvælstofudvaskningen. Desuden skal åen genslynges. Der er meget snak undervejs, og ingen ting er sket endnu. Lods-ejerne er skeptiske.

Føns vang

Her i efteråret var der voldsom jagt på Blishøns i Føns Vang af de, der har jagtretten. De lokale var med rette meget forargede. I avisen udtalte jægerne at de skød Blishønsene, fordi de jager andre svømmefugle væk. Det er efter vores mening en stærkt forældet holdning, hvorfor vi reagerede i avisen – ved vores formand.

Odense Fjord

Ved Kurt Due Johansen

Ølundgård

På Ølundgård er det gået godt i år. Der er fremgang for ynglefuglene, og der har rastet mange fugle i træktiden.

Der er dog problemer. De finder stort set sted i jagtsæsonen.

- Under en IBA-tælling sidst i oktober opdagede optællerne en jægere, der kørte ned ad vejen til pumpestationen, stod ud flere gange og råbte og dyttede for at fuglene skulle flyve op, så de kunne skydes.
- I det hele taget er fuglene under pres i området. Ikke alene prø-

ver jagtlejerne på de tilstødende arealer at skræmme fuglene væk fra reservatet. Den lovlige jagt på søterritoriet lige uden for dæmningen hindrer også den normale adfærd. Den normale adfærd vil være at fuglene søger ud på fladvandet ved lavvande for at æde. Ved højvande flyver de ind i reservatet for at fortsætte fourageringen. Denne adfærd kan ikke lade sig gøre, fordi de bliver skudt ude på søterritoriet.

Glædelig er det dog, at Aage V. Jensens Fonde har erhvervet cirka 35 hektar nordøst for det eksisterende reservat. Disse arealer skal nu naturgenoprettes.

Vigelsø(-rapport)

Vi har for 14 år i træk afleveret en overvågningsrapport over fuglelivet på Vigelsø – 2006. Hovedkonklusionen var, at der var for meget vand på øen og at plejen var for dårlig.

Kite-surfing

Noget ny i fjorden er kite-surfing. Det foregår i bugten ved Bregør. Det er stærkt forstyrrende for fuglelivet, fordi aktiviteten foregår ved at komme fræsende – helt uforudsigeligt – over et temmelig stort område. Én af gangene landede kite-surferen på én af landets vigtigste yngleøer – midt i yngletiden.

Stier ved fjorden

Friluftsrådet og fjordens dag ved Korsløkke Ungdomsskole presser på for at få en sti langs med hele fjorden. Desuden vil man have shelters til kajakroerne. Disse aktiviteter og anlæg vil give et endnu større pres på fjorden end der er i dag. DOF forsøger at imødegå planerne.

IBA-gruppen

Ved Michael Højgård Hansen

Efter 2007 er status som følger: Vi er ca. 40 optællere, hvoraf enkelte er med i flere grupper. Af de 10 IBA-område på Fyn – 2 potentielle inklusive – er alle dækket af caretakere. Der er oprettet hjemmesider for 7 IBA-områder. Der foretages bearbejdede optællinger på 3 af de store (Odense, Lillebælt, Næra-stranden), mens nogle af de små jævnligt besøges af enkeltpersoner, og i kraft af overskuelighed næppe behøver en større optællingskoordination/bearbejdning. Der mangler dog stadig at blive foretaget IBA bearbejdninger for en del store IBA-områder, hvoraf enkelte områder dog er svære at tælle, f.eks. Sydfynske Øhav, m.v. Der kan let søges penge til diverse transportudgifter, kørepenge m.v. via Fuglenes Hus. (Aage V. Jensens Fonde). Nyt i 2007 er 5 optællinger og bearbejdninger for Lillebælt. Michael Højgård Hansen (31 71 36 20) kan altid kontaktes og vil gerne være behjælpelig, hvis man ønsker at komme i gang.

Formandens beretning fortsættes

Medie kontakten har i det store hele fungeret ok. Men omkring forstyrrelserne på Ølundgård fik jeg ørerne lidt i mediemaskinen, fordi vi ikke havde koordineret kontakten til Fyns Stifttiddende godt nok.

For at undgå gentagelser har vi lavet en "PR gruppe". Den består af undertegnede og Kurt og Finn. (Fredningsudvalget).

Så næste gang I har den brandgode historie, eller en rigtig skidt og forargelig en af slagsen, så giv os en melding.

Men det er bestemt ikke en melding om, at det specielt er en af os tre, der skal stå og tegne og fortælle. Det kan ligeså godt være jer, der har viden om de lokale forhold. Men giv en af os et praj!

Grøn kontakt

Oplæst af Henrik Kalckar Hansen på vegne af Ivan Seier Beck

I forbindelse med etableringen af de nye storkommuner per 1. januar 2007 har det været spændende, om alle kommuner ville benytte sig af muligheden for at oprette et såkaldt Grønt Råd, der er tænkt som et dialogforum for politikere, embedsmænd og repræsentanter for lokale interesseorganisationer inden for det natur- og miljøpolitiske område.

Muligheden for en kommune for at etablere og benytte et sådan forum har også tidligere været til stede, men

ud over at kommunalreformen reducerede antallet af kommuner ganske væsentligt, så betød reformen blandt andet også, at kommunerne fra de tidligere amter nu overtog en lang række ansvars- og forvaltningsopgaver inden for natur- og miljøområdet, og det var en endnu større og meget spændende nyskabelse.

Kommunernes Landsforening har fra begyndelsen været positiv over for oprettelsen af grønne råd som et rådgivende organ over for byrådet, og naturligvis har DOF været stærkt interesseret i, at foreningen - sammen med andre grønne organisationer - fik sæde i et sådan forum og derved fik mulighed for at tale fuglenes og naturens sag i de enkelte lokalområder.

Det er nu en kendsgerning, at der i alle de 10 nye fynske kommuner er oprettet et Grønt Råd, og at DOF Fyn er repræsenteret i dem alle.

Denne situation har bestyrelsen for DOF Fyn arbejdet målrettet mod, fordi det vurderes at kunne gøre en forskel, hvis der - ikke mindst i en diskussion med politikere og embedsmænd om balancen mellem udnyttelse og beskyttelse af naturen - sidder en fugleman/kvinde med ved bordet.

Med henblik på en vis samordning og styrkelse af DOF Fyns interesser i de grønne råd er det i et bestyrelsesmøde den 27. juni besluttet at oprette en koordinatorfunktion, og undertegnede er blevet anmodet om at varetage denne opgave.

Som arbejds- eller funktionsbeskrivelse har bestyrelsen derudover formuleret, at "den grønne koordinator" mindst én gang om året skal indkalde foreningens repræsentanter til et møde, hvor

- arbejdet i de enkelte råd kan drøftes
- erfaringer og ideer kan udveksles
- faglighed og strategier kan fremmes, og
- meldinger og synspunkter til/fra bestyrelsen kan formidles.

Kontaktpersonerne er følgende:

Kommune	
Assens	Finn Eriksen
Fåborg Midtfyn	Steen Bak Henriksen
Kerteminde	Mogens Ribo Pedersen
Langeland	Claus Dalskov
Middelfart	Marie Nørregård
Nordfyn	Jens Bækkelund
Nyborg	Else Klint
Odense	Kurt Due Johansen
Svendborg	Niels Andersen
Ærø	Lars Ole Gjesing

Det første møde af den art, har været afholdt den 10. oktober på Odense Friskole, hvor der blev indbudt til naturplansmøde med biolog Knud Flensted fra DOF i København. Det var en god og udbytterig aften, hvor også alle involverede i caretakerprojektet var inviteret. - Desværre var fremmødet ikke stort.

Næste møde er fastsat til den 28. februar kl. 18.

Friluftsrådet kreds nord

Oplæst af Henrik Kalckar Hansen på vegne af Kell Grønborg

Jeg opstillede som DOF-Fyns repræsentant til valg til bestyrelsen ved repræsentantskabsmødet i Friluftsrådet kreds Fyn Nord den 26.marts 2007 og blev valgt som 1. suppleant. Bestyrelsen består af syv bestyrelsesmedlemmer som vælges for 2 år ad gangen, samt 2 suppleanter, som vælges for 1 år ad gangen.

Man deltager som suppleant fuldt ud i bestyrelsens arbejde på lige fod, og med samme arbejdsopgaver og kompetence som de "rigtige" bestyrelsesmedlemmer.

Det har været et særdeles spændende år, med stort engagement i forbindelse med Natura 2000 planlægningen, oprettelsen af grønne råd i kommunerne efter strukturændringerne; der er kredsbestyrelsesmedlemmer i De Grønne Råd i alle kredsens kommuner.

Vi har arbejdet med udkast til vandmiljø planer, og friluftspolitiske oplæg i forbindelse med Odense Fjord, Lillebælt, Æbelø osv., samt aktivt deltaget i store projekter som planerne om vådområdet ved Tårup strand ved Kerteminde.

Der er planer for udviklingen i Tarup-Davinde området og der har været flere skitser på bordet. Oprinde-

ligt var der stillet en bestyrelsespost i udsigt til kredsmedlemmer fra både nord- og sydkredsen, men planerne er ikke ført ud i livet, og aktuelt er planerne lagt på hylden. Der arbejdes aktuelt med dannelsen af et brugerråd, hvor Friluftsrådet vil være repræsenteret. Det er i skrivende stund ikke klart hvor lang planerne er fremme.

Jeg er kredsbestyrelsens kontaktperson til Tarup-Davinde området. Fremtidens arbejde vil præges af de ovenstående opgaver. Der ligger kolossalt spændende opgaver i de kommende år på det friluftsmæssige område.

Formandens indskud

Her kan jeg komme med den glædelige meddelelse, at Børge Rasmussen har sagt "ja" til at varetage hvervet. Han vil forsøge at blive valgt ind i kredsbestyrelsen til deres opstillingsmøde i foråret.

Friluftsrådet kreds syd

Oplæst af Henrik Kalckar på vegne af Finn Eriksen

Eus Life Nature projekt for Odense Å mellem Brobyværk og Hjelmerup: Pga af lodsejermodstand mod projektet i visse dele af projektområdet, har man valgt at opdele projektet i etaper og gennemfører de etaper først, hvor jordfordelingen er på plads. Det drejer sig om området ved Allerup, den øvre del af Lundemosen og øvre og nedre del af Ulvebæk. Arbejdet med

Allerup/Lundemose-etaperne starter efter planerne foråret/sommer 2008. Senere følger øvre og nedre del af Ulvebækken. Imens arbejdes der på, at få det store område syd for Lundegård til at falde på plads mht jordfordeling. Hvornår og om det lykkes er endnu uvist. Finn Eriksen er DOF Fyns repræsentant i styregruppen.

Daniscos arealer ved den tidligere sukkerfabrik i Assens: DOF Fyn har foreslået Assens Kommune at udvide det areal som kommunen i et tillæg til kommuneplanen har udlagt som naturområde. Vi har foreslået området udvidet med et tilgrænsende naturområde som i kommunens plan er udlagt som erhvervsområde. Selv om vi blev bakket op af både Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet holdt kommunen dog fast ved det oprindelige forslag, så alt er ved det gamle!

Formandens beretning fortsættes
Kontakten til hovedforeningen går primært gennem repræsentantskabsmøderne, her sidst på efterårsmødet på Dalum Landbrugsskole.

Et af emnerne af direkte interesse for vores lokalafdeling, var økonomien omkring de ”lokale registrerings og tælleopgaver”. Dem har vi tidligere haft en del af i DOF-Fyn og de skæpper unægtelig godt i kassen.

Min påstand i den forbindelse var: Hvis man fortsat vil have den lokale

entusiasme og energi til den slags opgaver, så er det en forudsætning, at pengene for projekterne tilfalder lokalafdelingerne, og ikke i hovedforenings store kasse.

Til det svarede direktør i DOF Jan Ejlsted direkte, at det var han helt enig i!

På mødet kunne jeg fortælle, at vi nu linker til DOFBasen fra Fynweben, det afstedkom et spontant bifald fra salen. Så efter min bedste overbevisning er der ikke flere husdyr begravet der!

Den 26 marts kommer direktør Jan E til Fyn for at mødes med bestyrelsen. Det er et led i en rundtur til alle lokalafdelingerne. Dagsorden kunne være:

- Hvilke spørgsmål optager dof i øjeblikket
- Hvilke spørgsmål optager lokal dof
- Hvordan går det med det kommunale samarbejde
- Medlemshvervning også i forhold forskellige repræsentative opgaver

Beretning fra Ekskursionsudvalget for 2007

Ved Michael Mosebo Jensen

Året startede absolut ikke lovende med mildest talt elendigt vejr. Blæsten hylede uden decideret at love skråper, og regnen piskede uophørligt ned i stride strømme. Det afspejlede

sig da også på afmeldingerne til årets første tur, men en fynbo og en jyde kom dog alligevel på langtur til Blåvandsområdet, hvor vejret var helt OK, og en Hvidvinget Måge tog pænt imod. Hvad kan man lære af det...?

Næste tur blev endnu længere og havde stort set samme fordeling af jyder og fynboer. Til gengæld var der langt flere deltagere, da der var indgået et frugtbart samarbejde mellem Østjylland og Fyn om at belejre Skåne – dog kun for en weekend. På turene derefter begyndte amerikanerne at indfinde sig. Vi troede ikke, at vi kunne nå højere, men i august måned forlød det, at Gud havde optrådt som turleder til Vejlerne (pålidelig kilde: Havrevimpen nr. 3, p. 51). Det kan godt være, at det er en lettere subjektiv vurdering af de faktiske omstændigheder, men det vidner da om en markant interesse for vores ture, hvilket vi er særdeles glade for i ekskursionsudvalget. Vi har straks fundet et modsvar til denne udvikling og hyret Eske Mortensen. Hans mange nye, sprudlende ideer vil dog først have rigtig gennemslagskraft i 2008. Så glæd jer!

Formandens beretning fortsættes

Da ekskursionsudvalget har fortalt om fugleturene vil jeg fortælle om de øvrige arrangementer. Vi havde en meget velbesøgt julefrokost, men mange sagde, at Tim/quizen var for svær, så i næste års udgave, vil der indgå nogle egnsretter der skal gæt-

tes. Der var positive tilbagemeldinger i forhold over ændringerne på menuen. Der gik lidt kludder i vegetarmaden, så det gør vi bedre næste gang. Den 19. februar er der formøde til Skagens Fuglesfestival. (Læs nærmere om dette i dette blad). Vi holder Ørnens dag den 24 februar kl. 10-14 nede ved Brændegård Sø ved Avlsgården, så vi håber ikke, det hele fryser til!

Vi stiller i stærkeste opstilling: Erik Thomsen, Gunnar Jørgensen, Eske Mortensen, Kell Grønborg, Lars Philip og Lars Bonne Rasmussen.

Alle er jo utroligt velkomne, da vi forventer rigtigt mange besøgende, så jo flere teleskoper vi har des bedre! Der er blevet udarbejdet en flot special brochure om ”Det fynske ørnepar ved Brændegårdssøen.”, som de besøgende vil få udleveret!

Der er planer, om at lave vores egen ”Fynske Ørnedag” i sensommeren. Et tidspunkt på året, der egner sig bedre, når det handler om ynglefugle med årets unger! Vi agter at tage udgangspunkt i samme gruppe næste år, så hvis nogen vil være med, kan I blot sige/skrive det til nogle af de involverede.

Formandens beretning sluttede med kåringen af Årets DOF-Fyn’er, som blev Leif Bisschoff Larsen – Kurt Due Johansen holdt tale for Leif. Læs videre i dette blad under ”Side (ca)-9-ornitologen”.

Referat af generalforsamlingen

Af Michael Mosebo Jensen

48 medlemmer var mødt frem til årets generalforsamling på Odense Friskole, Odense onsdag d. 6. februar. Formand Henrik Kalkhar bød forsamlingen velkommen og foreslog Ivan Beck som dirigent, hvilket blev vel modtaget. Dennes første gerning var at erklære generalforsamlingen for lovlig indkaldt. Derefter skulle der ændres i dagsordenen, da Flemming Byskov havde trukket sine spørgsmål pga. indgået forlig. Herefter gik vi over til aflæggelse af formandsberetningen af Henrik Kalkhar og diverse

udvalgsrepræsentanter, dog måtte Uglegruppen kommunikere via sms fra Norge. Kurt Due holdt en hyldesttale for Leif Bisschop-Larsen, Årets DOF-Fynbo, først in absentia, derefter én gang mere, da rock-musicalen i den oprindelige mødehal havde sluppet sit greb. Henrik Kalkhar gav også Hans Rytter mange rosende år med på vejen, da han efter 6 år havde valgt at forlade bestyrelsen. Begge fik en signeret boggave fra Naturbutikken.

Generalforsamlingen er slut, og man venter på at Tim Hesselballe Hansen (t.h.) fortæller om efterårets felttræf på Færøerne. Foto: Hans Rytter.

Efter endt gerning blev der bedt om respons fra salen. Da det forlød, at der var indgået forlig i sagen omkring Flemming Byskov, ville en spørger gerne høre, hvad sagen i det hele taget drejede sig om. Henrik orienterede. En anden i salen spurgte ind til ulovlig jagt – et emne der ofte havde markeret sig i tidligere formandsberetninger. Kurt Due replicerede, at der ikke var kommet bestyrelsen noget tilfælde for øre, men at vi da var meget lydhøre i den sammenhæng, hvis nogen observerede den slags i felten. Beretningen blev taget til efterretning.

Regnskabet

Ole Tønder redegjorde for regnskabet for 2007. Det blev godkendt uden spørgsmål fra salen.

Budgettet

Ole Tønder fremlagde et budget, der varslede et underskud på kr. 31.500, idet det ikke ser ud til, at vi får de samme indtægter for tællinger i 2008, som vi plejer. Bestyrelsen havde foreslået at droppe lejen af sommerhuset til KNF og at lade hovedforeningen betale for transport til repræsentantskabsmøder. Der kom adskillige tilkendegivelser fra salen. Mht. **Havrevimpen** gjaldt det forslag om at indhente tilbud om billigere trykning og lade folk tilmelde sig bladet aktivt, alternativt tilmelde sig en netversion. Angående **opsparingen** var der en massiv tilkendegivelse til bestyrelsen

om at genoptage beslutningen om at indsætte pengene i en bank med større renteaftast. Det angik såvel girobeløbet som Merkur-opsparingen. **KNF** blev drøftet, hvor der ytrede utilfredshed med beslutningen om at spare sommerhuset. Henrik Kalkhar redegjorde for baggrunden for bestyrelsens beslutning, som ikke var ensbetydende med at lukke fuglestationen overhovedet. Konklusionen blev at generalforsamlingen pålagde bestyrelsen at genoverveje beslutningen, hvis der fra ringmærkningsgruppen inden 1. maj indkom en bemandingsplan for efteråret, der fordrede leje af sommerhuset. Med disse ord blev budgettet vedtaget.

Valg

På valg til bestyrelsen var Hans Rytter, Søren Bøgelund og Kurt Due Johansen. Hans Rytter ønskede ikke at modtage genvalg. Bestyrelsens kandidat Kell Grønborg blev valgt sammen med Søren Bøgelund og Kurt Due Johansen.

Ifølge de nye vedtægter skal der vælges 3 suppleanter. I prioriteret rækkefølge var opstillet Kirsten Lund, Eske Mortensen og Ivan Beck. De blev alle valgt.

Aage Wichmann blev nyvalgt som revisor, da Ivan Beck ikke ønskede posten længere. Sidstnævnte indvilgede dog i at være revisorsuppleant.

Fremlæggelse af nye love for lokalafdelingen - ingen bemærkninger.

De reviderede vedtægter,
offentliggjort på hjemmesiden, blev
vedtaget.

Eventuelt

Et medlem orienterede om, at han
ville undersøge muligheden for at la-
ve en billigere Isfuglekasse end de

gængse, der er i brug. Det blev taget
til efterretning.

Efter generalforsamlingen og til-
trængt væskeindtag for alle under-
holdt en veloplagt Tim Hesselballe
Hansen med billeder og fortællinger
fra et felttræf-forsøg på Færøerne 14
dage i september.

Kommentar til generalforsamlingen

Af Mogens Thomsen

Vi har modtaget nedenstående indlæg affødt af en diskussion under et af punkterne på generalforsamlingen. Skal man anbringe sine penge "miljørigtigt", eller skal man gå efter højest mulige afkast?

Under gennemgangen af regnskabet for 2008 på generalforsamlingen, var det besluttet fra bestyrelsens side at spare sommerhuset væk på grund af et forventet underskud på ca. 31.000,- kr.

Der var så forslag om at bruge nogle af pengene fra formuen på bankkontoen, som blev diskuteret frem og tilbage.

Der var også et forslag om at flytte formuen fra den nuværende Merkur bank, som er en miljøvenlig bank, som yder lån til miljørigtige og økologiske interesser/foretagender, over på en højrentekonto i en almindelig bank, som ville give 4-5% i rente og derved kunne man skrabbe de penge

sammen, som lejen af sommerhuset koster.

Der var stort set enighed blandt samtlige fremmødte på nær et par stykker (inklusive undertegnede) samt bestyrelsen, hvilket undrede og chokerede mig en del. Formanden berettede om, hvad det er at Merkur banken står for, da begrundelsen for at sætte pengene i netop denne bank er af miljømæssige årsager.

Når der bliver genoprettet så mange vådområder, så er det jo egentlig kun for at de kan optage landbrugets overskud af næringsstoffer som ellers ville forurene vores vandløb, søer og indre farvande. Vi genopretter med den ene hånd og sviner med den an-

den. Det var da nemmere at holde op med at svine.

Derfor er det vigtigt at bakke op om de få banker, der vil støtte de miljøvenlige interesser.

At sætte pengene i de andre banker, som jo netop støtter de interesseorganisationer som sviner vores miljø til,

finder jeg dybt dobbeltmoralsk og hyklerisk.

Ja, jeg vil nærmest sammenligne det med at en fredsaktivist sætter sine sparepenge i aktier i våbenindustrien, for at få råd til at aktionere imod krig.

Jeg håber dog at bestyrelsen fastholder den gode tanke og beholder pengene i Merkur banken.

Side (ca.) 9-ornitologen

Af Kurt Due Johansen

Årets DOF-Fyn'er bliver også side 9-ornitolog. Leif Bisschop-Larsen har i en årrække været ansat i det forgangne Fyns Amts miljøafdeling, og blandt andet været arbejdsgiver for DOF-Fyn i forbindelse med amtsstillingerne, der desværre ikke længere skal udføres. Kurt Due Johansen talte til Leif på generalforsamlingen.

Kære Leif, bestyrelsen har bedt mig sige et par ord i anledning af at du bliver årets DOF-fynbo.

Det falder mig let. Du har været DOF-Fyn en god mand. Du har haft den tillid til DOF-Fyn, at vi i mange år har fået lov til at tælle op for dig, dengang Fyns Amt eksisterede. Det er ikke altid at vi har levet op til din tillid. Flere gange har vi ikke fået talt det vi skulle, og nogen gange har kvaliteten af det vi har leveret måske ikke helt levet op til forventningerne.

Men, har vi set sure meninger ? Nej, aldrig. Du har altid været tilfreds og

altid levet med, at vore leverancer var forsinkede. Vi er dig meget taknemmelig.

I det daglige er det ikke dit navn der præger DOFs aktiviteter. Det er klart, at med din ansættelse hos først Fyns Amt og siden Miljøcenter Odense, skulle der være rene linier. Men, der er ingen tvivl om, at bag den stille og rolige facade brænder dit hjerte for ikke bare Fyns fugle, nej for alle fugle.

For du er en der flittigt rejser sammen med dit hjertets udkårne, Ella. Ture til

*Leif Bisschop-Larsen og formanden.
Foto: Hans Rytter.*

Island, USA, Extremadura, de baltiske lande, for bare at nævne nogen.

I fritiden er det udover at dyrke jeres gård også det ornitologiske der præger. Det har i den seneste tid mange fynboer haft glæde af. Dit fund af jagtfalken på Monnet – og minsandten også genfund af samme – har mange DOF-Fyn'ere haft glæde af.

Og så har jeg faktisk glemt fotograferingen. Jeg tror der er mange der ikke ved, at du er en fremragende fotograf. Du har faktisk et firma der sælger naturbilleder. Prøv at gå ind på birklink.dk og se efter Leif Bisschop-Larsen.

Kære Leif jeg vil slutte her med at ønske dig tillykke – du har ærligt fortjent prisen !

Fugletur til Brasilien

Tekst og foto: Lilly Irene Sørensen

Brasilien er et af verdens mest fuglerige lande og stod højt på ønskesedlen. Men det er et stort land, så 16-17 dage rækker ikke langt - man må vælge. Det blev til et besøg i den Atlantiske regnskov omkring Rio og til vandfaldene Foz do Iguaçu i trekantssområdet mellem Brasilien, Argentina og Paraguay.

I lufthavnen blev vi hentet af en chauffør fra Regua Naturreservat, her skulle vi være i regnskoven de næste dage. Der var ikke mere end 2 timers kørsel, men mørkt da vi nåede frem til vores værelse. Fra altanen kunne vi høre en masse lyde – men alt dette måtte vente til næste dag.

Ja - der var eventyr i luften, så vi vågnede tidligt næste morgen for at se, hvor vi nu var landet. Fra altanen havde vi udsigt til et stort vådområde med masser af fugle og oplevelser.

Allerede før morgenmaden havde vi set mine ønskearter for turen. En Sort Jacobin og en Svalehalekolibri. Der er noget med de kolibrier, de er fascinerende, og man kan kigge på dem i timevis. Her på lodgen var der mange feeders – fodderautomater med sukervand hvor kolibrierne kommer igen og igen for at drikke. Men her var så absolut en rangorden – fodderautomaterne tilhørte Svalehalekolibrien, alle andre blev som lyn fra en klar himmel jaget væk om muligt – den kunne ikke overkomme alle fodderautomaterne på en gang. Kolibrier er nogle hidsige krabater og kan finde på at jage selv meget større fugle væk.

Niels Bomholt med guiderne.

En ung mand kom gående med gummistøvler, rygsæk og kikkert – han lignede en fuglekikker. Nå, vi havde morgenmaden til gode. Så var der tid for at besigtige området. Vi forlod lodgen og begav os ud på nye veje. Så nye fugle og den unge mand fulgte efter – og vi kom i snak med ham om nogle fugle. Det viste sig så, at han var guide på stedet – han talte ikke meget engelsk – kunne stort set kun fuglenavnene. Det var hans passion. Han kunne ved at kalde, fløjte og med alle mulige lyde kalde fuglene til sig. Et sandt naturtalent vi ikke har oplevet før. Et hit var også at efterligne kaldet fra en slags spurveugle (Ferruginous Pygmy-Owl), *det* kunne bringe småfuglene frem. Vi havde ikke regnet med at være på lodgen mere end fem dage, men blev over en uge. Det var alt for spændende, hyggeligt og afslappende at gå rundt med Adilei som ”vores” guide hed. Han havde så også en kompagnon, som havde kørekort og som kørte os rundt i området. Lige så stille Adilei var, ligeså snakkesalig var Alceni. Det skulle så også vise sig, at Alceni udover snakketøjet havde en formidabel evne til at spotte sjældne fugle – ikke at han altid viste hvad de hed, men han var hurtigt opfattende og opdagede tit fugle før alle os andre.

En dag kørte vi op i bjergene Serra dos Ôrgãos, her boede et ældre ægtepar. Han var fra Irland – hun fra Bra-

silien. P.t. var de i gang med at oversætte deres meget flot illustrerede orkidébog til engelsk. Bogen omfattede de 620 arter af orkideer, som findes her i dette forholdsvis begrænsede bjergområde. De havde også en svaghed for kolibrier. Det var netop derfor, at vi var kommet derop. Vi blev budt på kaffe og i ro og mag kunne vi fra deres arbejdsværelse se de for-

skellige kolibrier komme til foderautomaterne. En bog lå fremme og de arter som kunne ses her i haven, var der sat mærke ved – hvilken service. David og Izabel Miller's gæstfrihed var formidabel. Vi spiste vores medbragte lunch på terrassen, mens et par papegøjer (Scaly-Headed Parrot) højlødt guffede frugt i sig.

Maranon Dværghornugle.

Nu skulle vi videre til Rio, men ville gerne en tur ud langs kysten. Aftalen blev, at vores to følgesvende skulle køre os ud til kysten og videre til Copacabana området. Adilei havde ikke været her før, og nu var det vores tur til at vise ham fugle. Fuglene ved stranden kendte vi hjemmefra. Og han var stolt, da Niels gav ham en seddel med navnene på de 7 nye vandfuglearter, som han fik den dag.

Vi nød stranden ved Rio, medens Fregatfuglene fløj henover os. En tur til den botaniske have midt i Rio var også et hit med mange fugle. Dog blev vi lidt overrasket over at se, at damen, der skulle modtage billetten ved indgangen, havde skudsikker vest på og pistol i bæltet. Vi havde, da ikke tænkt os at snyde for billetten. Nå men det siger noget om, at kriminaliteten i Rio er blandt verdens højeste. En tur i banken for at veksle penge bekræftede os da også kun i dette – banken var vel bevogtet. Vi holdt os ude om dagen og inde om natten og havde ingen problemer.

Nu gik det mod Foz do Iguaçu 1½ times flyvning fra Rio. Det blev dog noget mere. Et gigantisk tordenvejr over området forhindrede os i at lande. Vi kunne fra flyveren se de mange lyn, og efter en times rundflyvning over området meddelte kaptajnen, at vi nu var nødt til at flyve til en alternativ lufthavn for at have brændstof

nok til landingen, det skulle i første omgang være Sao Paulo – lidt efter fik vi at vide, at her var der for megen trafik, så nu blev det Florianópolis. Vi fløj ud til Atlanterhavskysten igen og da vi landede her, fik et kinesisk selskab travlt med at komme ud, nu skulle de se vandfald. Niels sad ved siden af deres guide, og det krævede nogen forklaring at få hende fortalt, at vi altså ikke var landet ved vandfaldet, men kun ventede på at blive tanket op for igen at kunne flyve dertil. Nå men efter at have haft diverse kort fremme, tegnet og fortalt, lykkedes det Niels af få forklaret situationen, og kineserne lagde deres ting på plads igen. Vi var heldige og fik lov til at flyve videre samme aften. Vi havde bestilt værelse på Cataratas i to nætter. Hotellet ligger, som det eneste, inde i nationalparken op til vandfaldene og det ville være ærgerligt at misse en dag. Det havde været svært nok at få plads.

Næste morgen vågnede vi tidligt, nu skulle vi ud og se alt det spændende. Vi kunne høre vandfaldene på afstand. Kun få var oppe så tidligt og vi havde det hele for os selv. Dyrene var fremme på stierne. En flok marsvin med unger gik og spiste græsstrå, og en flok næsebjørne/Coati løb over stien. En sjælden Black-Fronted Piping-Guan en slags hønsefugl (Sortpandet Fløjtehøne) fløj op i et træ.

Vandfaldene Foz do Iguaçu.

Nu blev klokken 9.00, og de første busser kom ind i området. Boderne var allerede gjort klar til åbning. Så nu var der tid at gå tilbage og nyde morgenmaden.

Vandfaldene er mange og kan ses både fra den brasilianske og fra den argentinske side. Vi besøgte begge sider. Det var fantastisk, der var masser at se på. Vandfaldene og masser af fremmedartede fugle – specielt tukanerne er fantastiske og farverige. Nogle sejlerne (Great Dusky Swift) opholder sig og yngler på klipperne

under vandfaldene en utrolig tilpasningsevne.

En Kæmpetukan fløj rundt tæt på. Sejlerne fløj op, og det skulle vise sig, at tukanen lever af andet end frugt, den snuppede rask væk æg fra rederne på klipperne.

Vandfaldene er flotte, og der kommer derfor mange mennesker. Så da klokken var seks om aftenen og busserne skulle forlade området, blev der mærkeligt stille igen. Boderne lukkede en efter en, og man blev grebet af tanken, om de nu også på en stor hane

skruede ned for vandfaldene! Så galt gik det nu ikke – vi nød en stille tur langs vandfaldene i det begyndende mørke.

De næste dage inden hjemturen tilbragte vi på den argentinske side. Her besøgte vi ”Jardin de Picaflors”. En kvinde fodrede kolibrier i haven, og for et beskedent beløb kunne man komme ind. Det vrimlede med koli-

brier og andre fugle. Her fik man rigtig set de forskellige arter (vi så 6 forskellige) og deres unger. Der var bænke, man kunne sidde på, og kolibrierne fløj om ørene på en og satte sig i grenene helt tæt på.

Hvor meget fik vi så set? – jo det blev til 292 arter i alt (ca. hvad jeg har set i Danmark). Heraf henholdsvis 207 (NBJ) og 210 lifere (LIS).

Kæmpetukan med sejleræg Der skal nogle ”bakker æg” til at mætte en tukan og dens unger.

Fakta om Kolibrier:

- Den største: Kæmpekolibri er 22 cm og vejer 20 gram – findes langs Sydamerikas vestkyst.
- Den mindste: Humlebikolibri er 6 cm og vejer 1,6 gram, dette er en femtedel af vægten på en Gærdesmutte. Humlebikolibrien er endemisk på Cuba – hvilket vil sige, at den kun findes på Cuba. Det er samtidig verdens mindste fugl.

Vibekolibri.

- I gennemsnit konsumerer en kolibri halvdelen af dens vægt i sukker om dagen. Kolibrier drikker/spiser 5 til 8 gange i timen.
- En Rubinstrube (alm. i det østlige USA) slår 78 gange med vingerne per sekund – men kan gå op til 200 gange i sekundet.
- Den flyver 800 km non stop over den Mexicanske Golf til yngleområderne i Nordamerika
- Hjertet slår 1260 gange per minut
- I hvile trækker en kolibri vejret 250 gange i minuttet
- Af alle fugle lægger kolibrier de mindste æg – ca. 1,2 cm.
- Kolibrier kan flyve både fremad, baglæns (som den eneste fugl), lodret op og ned, samt stå stille i luften når de suger nektar fra blomsterne
- Rød Dværghkolibri flyver 4800 km. for at yngle i Alaska, arten overvintrer i Mexico.
- En kolibri kan blive op til 12 år, men mere almindeligt bliver de 3 til 5 år.

Rødbrystet Tukan – en afaturens mange spændende arter.

Regua naturreservat

(Reserva Ecológica de Guapi Assu)

Regua ligger i en af verdens mest truede biotoper. Kun 7% af den oprindelige Atlantiske regnskov, som tidligere strakte sig 3000 km langs kysten omkring Rio, er tilbage. Regua er i dag drevet af en NGO (non-governmental association). Nicholas Locke driver området med tilhørende lodge/hotel. Frivillige sår, opformerer og senere genplanter de indkøbte områder med de oprindelige træer. Ligeledes er der genetableret et stort vådområde. Nicolas oldefar købte området i 1915, senere er det gået i arv og delt op. Men nu forsøges området samlet igen og ført tilbage til den oprindelige vegetation til stor gavn for dyrelivet. Nicolas er optimistisk og mener, at om 15 til 20 år, er de træer, som nu plantes, oppe i en anseelig højde. Tilvæksten er meget stor på grund af den megen regn og varme.

Der er observeret 448 fuglearter i området heraf 120 endemer (*geografisk isolerede arter/red.*).

<http://www.regua.co.uk/> og <http://www.guapiassubirdlodge.com/index.html>

Glimt fra efterårstræk

- Keldsnor Fuglestation 2007

Af Ella Mikkelsen

Lysten til et længere ophold på Keldsnor Fuglestation har jeg længe haft. Sidste år snuste jeg til det i 3 uger, så i år skulle det vare længere. Tænk - kun at koncentrere sig om fugle og natur hele dagen uden pligter af nogen art.

Det kunne lade sig gøre, for Jørgen er gået på pension og ville gerne med (jeg er selv efterløønner). Familie og venner blev orienteret om, at vi ikke var meget hjemme i månederne august, september og oktober. Så bortset fra korte perioder med børnebørns fødselsdage, en enkelt rund fødselsdag og et par møder, så var det bare om at komme i gang.

Keldsnor Fuglestation blev kontaktet, og det var OK med ankomst den 5. august 2007, hvis vi ville acceptere bofællesskabet med Ole Tønder og andre ringmærkere, der ville dukke op i løbet af perioden. Da vi indtil nu kun kendte dem som omgængelige personer, var det ingen hindring.

Opholdet på Stationen blev opdelt i 5 perioder, og vi tog nu hul på første periode fra 5. til 15. august.

Første periode: 5.-15. august

Vi ankom til Dovnsklint kl. 8.00 på førstedagen med store forventninger

til det spirende efterårstræk. Alk 2 lå vuggende på havet, et enkelt Marsvin viste sin rygfinne i havoverfladen og 58 Havterne trak mod syd, så lidt gang i fuglene var der. Førstedagen ved havet afsluttede vi med kaffe på terrassen og Ederfugl 400 trækkende vest i flotte rækker og en flok Stære, som dannede en lille sort sol over Gulstav Mose.

Fra andendagen var rutinen lagt. Kl. 6.00 på Dovnsklint og se på trækket indtil middag – så blev en af de omkringliggende fuglelokaliteter besøgt, og kl. ca. 19.00 var vi tilbage for at spise og ordne optællingen.

I første periode var udsigten fra Dovnsklint bl.a. den daglige øjenkontakt med Rødrygget Tornskade, som gerne sad i busken ved Gulstav Mose. Over Gulstav Klint tog Digesvalerne til i antal fra 50 til 200 efterhånden som formiddagen skred frem. Deres lynhurtige drejninger i jagten på føde var beundringsværdig. Rørhøgparret og deres 3 unger i mosen var også tidlig på færde og var en daglig glæde. Hvid og Gul Vipstjert, Bjergvipstjert, Mursejler, Lille Korsnæb og en enkelt Hvepsevåge var de daglige trækgæster.

Ella og Jørgen "på kontoret". Foto: Søren Gjaldbæk.

Tirsdag aften den 7. august blev en aftentur til Bruns Banke (*en lille bakke vest for Keldsnor/Red.*) krydret med 2 Traner, der fløj mod øst. Det blev også deres trompeterende sang, der vækkede os næste morgen. I løbet af dagen fouragerede de ved Søgård Mose. Det observerede vi fra Fakkebjerg – flot syn.

Anden periode: 19.-30. august

Stadig på klinten kl. 6.00 om morgenen. Ikke to dage havde samme solopgang eller det samme lys. Det var nyt hver dag. Hver dag ventede vi på Hvepsevågetrækket, hvornår kom de?

I år blev det til et mindre træk, som koncentrerede sig omkring den 21/8: 115 S, 22/8: 141 S, 23/8: 111 S. Mange gik tæt hen over klinten, så vi så de smukke fugle fra undersiden.

Fiskeørnen var også på vej sydpå. Der blev set mindst 1 hver dag i denne periode, og den 23. august havde vi fornøjelsen af 4, hvoraf den ene fouragerede i mosen med styrtdyk. Blå Kærhøg 2 og Lærkefalk 1 stak sydpå den 22. august kl. 7.00, og det var tidligt.

Endnu var morgenkaffen ikke kommet med "servicevognen" (eller cyklen). Jørgen var ellers meget stabil

på dette område. Det tog fuglene sig ikke af. Mursejler, Spurvehøg, Rørhøg, Gul Vipstjert, Fjordterne, Tårnfalk og lidt Landsvaler stak mod syd. De to Traner var stadig i området og blev set lavt over Gulstav Mose.

Den 26. august kom en ornitolog fra Midtfyn og fortalte, at der var Isfugl i Gulstav Mose. Der måtte jeg hen. Kl. 14.00 tog jeg opstilling i fugletårnet. Kl. 15.45 passede det Isfuglen at komme, den satte sig til rette i et lille træ ude i mosen, blev siddende i ca. 5-8 minutter, hvorefter den fløj ned i sivene. Dejligt at få den set på denne lokalitet.

Almindelig Kjove fouragerende på terne er også en af periodens sjove oplevelser. Ved solnedgang ser vi ofte Gul Vipstjert gå ned i Gulstav Mose og i denne tid har der været aftener med 400 til overnatning.

Tredje periode: 5. – 12. september

Morgenstilheden brydes ofte af Splitternernes knirkende skrig. Når vi hører eller ser en Splitterne, skal vi altid lede efter en makker. Der er altid to (ifølge Tim Hesselballe Hansen).

Landsvalerne og Bysvaler er også begyndt rejsen til Afrika. Den første Røde Glente ses trækkende sydover den 9. september, næsten samtidig med en Havørn. De allerførste Bramgæs stikker mod vest sammen med Pibeand, og små grupper af Hvid og Gul Vipstjert tager den sydlige rute. Spurvehøg, Blå Kærhøg, Strandhjejle, Stenvender, Skovpiber, Grønsi-

sken, Huldue og Rørhøg forlader også landet i mindre antal.

En god oplevelse er morgenhygge med en Dværgfalk. En hun fouragerer på svalerne og sætter sig længe på en pæl tæt ved i over en halv time, Derefter tager den endnu en tur og vender igen tilbage, indtil hun forsvinder sydpå.

I denne periode kan der også være ret stille på Klinten op af formiddagen, og vi får derfor dyrket de omkringliggende gode fuglelokaliteter, en tur til Tryggelev – Salme Nor er altid vellykket.

Fjerde periode: 23. sep. – 11. okt.

Solen står senere op. Det er nu fint at starte dagen lidt før kl. 7.00, for så når vi alligevel at få styr på Ederfuglene. Trækket er kommet godt i gang, vi tæller bl.a. Ederfugl 20.900 V, Bogfinke 10.000 V og Ringdue 40.740 S i denne periode. Herligt.

Onsdag den 26. september er en dejlig dag. Vi står på Klinten sammen med Erik Danielsen og Claus Dalskov og snakker om den Steppehøg 1K, som Ole Goldschmidt så dagen før kl. 15.42. Samme dag så jeg den fra fugletårnet i Gulstav kl. 16.15 - en, smuk orangebrun fugl med hvidlig halskrave. Klokken er nu 8.30, og vi får øje på den, flyvende tæt ved den lille bakke, Den flyver om bag krattet, men i det samme drejer den og går ned. Lidt senere ser vi den drage mod

Rødtoppet Fuglekonge. Foto: Michael Højgård Hansen.

syd. Det er virkelig noget, der varmer. Smuk sjælden fugl.

Lidt senere samme dag kl. 10.42 ses en Sølvhejre fouragere i Gulstav Mose, og 6 min. senere ses den stikke sydpå.

Sandelig om vi ikke får endnu et par sjældne fugle - en lille ringmærket Rødtoppet Fuglekonge i hånden på Jan Holm Jensen og en Hvidbrynet Løvsanger ringmærket af Ole Tønder. En morgen hviler en Sortstrubet Bynkefugl på et par strå på Klinten i 5-8 min. så alle nåede at se den.

Der er rigtig mange gode highlights. FREDAG, den 5. okt. er en dag vi sent vil glemme.

Dagen forinden var vinden Ø. Nu er der næsten ingen vind. Ringdue 7000 S, Ederfugl 1700 S, Bramgås 850 V, Hedelærke 2 S, Rød Glente 44 og Musvåge 466 S indtil kl. 11.30. Så stopper vi Musvågetællingen, for de sidste driver ind igen. Nu ser vi tilbage ind over Langeland - hele himlen er et mylder af "dansemyg". Musvåger, Fjeldvåger og Røde Glenter står i høje søjler og skruer ind over landet. De driver lidt frem - lidt tilbage - lidt rundt - tilbage igen. De kommer in-

gen vegne. Sådan står dette mylder af Rovfugle. Det er umuligt at tælle i øjeblikket, sådan som de kører rundt, men det er et syn, vi sent vil glemme. Der er heldigvis mange på Klinten, som vi kan dele denne utrolige oplevelse med.

Hen imod kl. 15.00 er det, som om der går hul på vinden i de højere luftlag, og en del driver mod Ærø og nogle lidt mere i sydlig retning og over Klinten. Vi tæller og tæller. Kl. 16.15 er ballet forbi. Da er vi nået til Vandrefalk 2 S, Rød Glente 76 S, Musvåge 3600, hvoraf de 300 rastede til næste dag. Vi kan næsten ikke forlade klinten - vi er "oppe at køre".

Heldigvis fik vi varskoet Ole Tønder, som sad inde med sit papirarbejde på fuglestationen, så han fik også set dette fantastiske skue.

Næste dag var der Musvåge 1100 S og Rød Glente 40 S og Vandrefalk 2 S. Jo, Langeland kan også!!!

Denne periode havde også Havørn, Sortstrubet Lom, Almindelig Kjove, Stor Tornskade og Mosehornugle.

Femte periode: 21.– 31.oktober

Tidligt om morgenen ses solens stråler komme frem af en sky, og en fugl kommer svirrende ind fra havet, Hvad mon det er? Den sætter sig i krattet, og sandelig om ikke det er Stor Tornskade. Den sidder stille en halv time - hvor mon den kom fra?

Sølvhejre på træk. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Sådan er der mange uventede situationer og - vi undres.

En morgen i denne periode kl. 7.15 i tidlig morgenlys kikker jeg efter et par bogfinker højt oppe. I kikerten ser jeg samtidig en prik højt, højt oppe. Er det en rovfugl? Jeg holder øje med den, og nu cirkler den stille ned – nærmere og nærmere. Så kan jeg se den trekantede krop og dens flade hoved - jo, minsandten, det er en Mosehornugle. Den sætter sig på en tue, tager et par ture ind over mosen, Derefter sætter den sig på tuen igen for så at cirkle stigende 100 m til vejrs og stikke mod syd. Det er en god oplevelse.

Det er alle disse sjove, uventede og herlige oplevelser, der gør tælling af efterårstrækfuglene spændende. For selv om vi ikke tæller mange Musvåger i denne periode er Rød Glente, Lærkefalk, Blå Kærhøg og diverse småfugle stadig på vej sydpå (se DOF basen).

Et par dage før vi tager hjem er Stationen til spisning af lam hos Søren Bøgelund. Vi får vendt og snak-

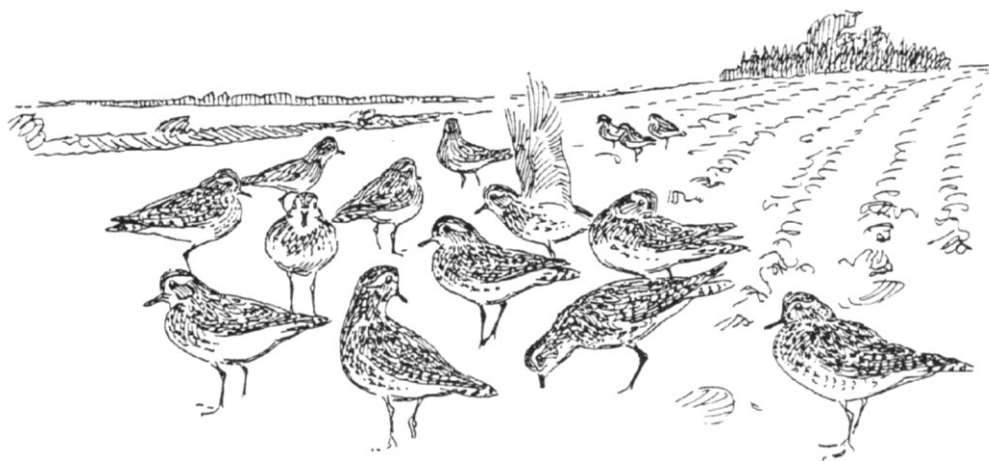
ket gode fugleoplevelser, og gode oplysninger udveksles. Meget inspirerende.

Den 31. oktober er der afgang, og det er med vemod, vi kører. En Havørn flyver henover Gulstav Mose, og vi takker af for denne gang.

Vi har haft en god tid på Keldsnor Fuglestation dette efterår. Det blev til 59 obs-dage med 159 forskellige arter. Enkelte dage var vejret lidt regnfuldt, men så kørte vi til Tryggelev, hvor der er et godt fugleskjul. Her får vi set Sortgrå Ryle (sammen med Børge Rasmussen), og Nørreballe Nor gav Rødhovedet And.

Men de allerfleste dage var det muligt at stå ved Dovnsklint og obse. Så prøv det i år 2008.

Lidt statistik fra vore 5 obs. perioder : Bogfinker 49.000 S, Landsvaler 14.000 S, Knortegås 20.000 V, Bramgås 8.000 V, Ederfugl 45.000 V, Musvåge 6.500 S, Rød Glente 231 S, Spurvehøg 1.600 S, Hvepsevåge 426 S, Ringdue 60.000 S.

Rød glente er i fremgang over hele landet

– vi har brug for din hjælp til at finde yngleparrene

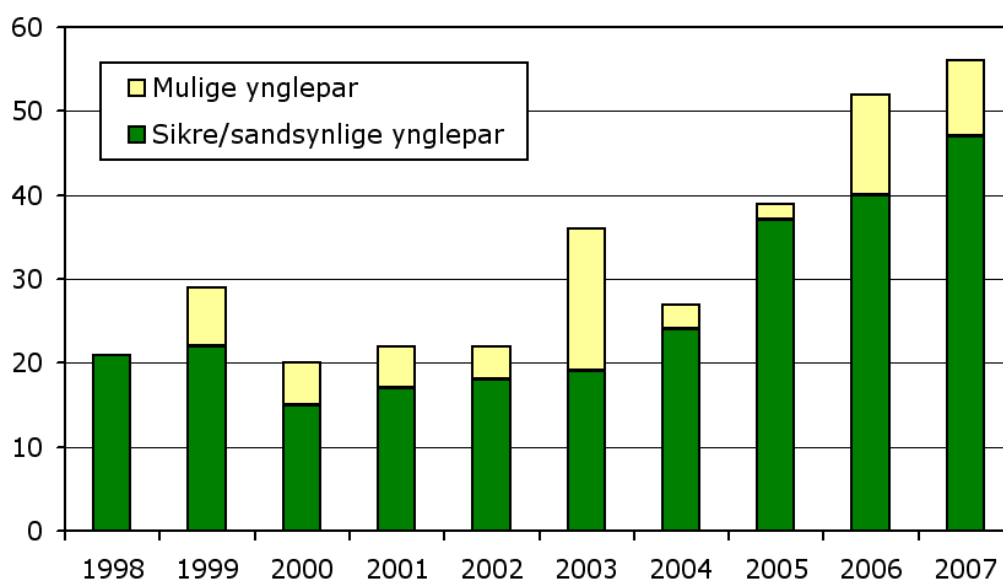
Af Gert Hjembæk

I 2007 er der i forbindelse med DATSY's overvågning af truede og sjældne ynglefugle opgjort hele 47-56 ynglepar af rød glente i Danmark. Bestanden stiger og hvert år opdages der nye ynglepar. I glente-arbejdsgruppen har vi derfor det positive problem, at det bliver stadig vanskeligere at holde styr på bestanden. DATSY's nye artsadministrator, Gert Hjembæk, efterlyser flere hjælpere, der indrapporterer observationer, og som i et koordineret samarbejde forsøger at lokalisere yngleparrene.

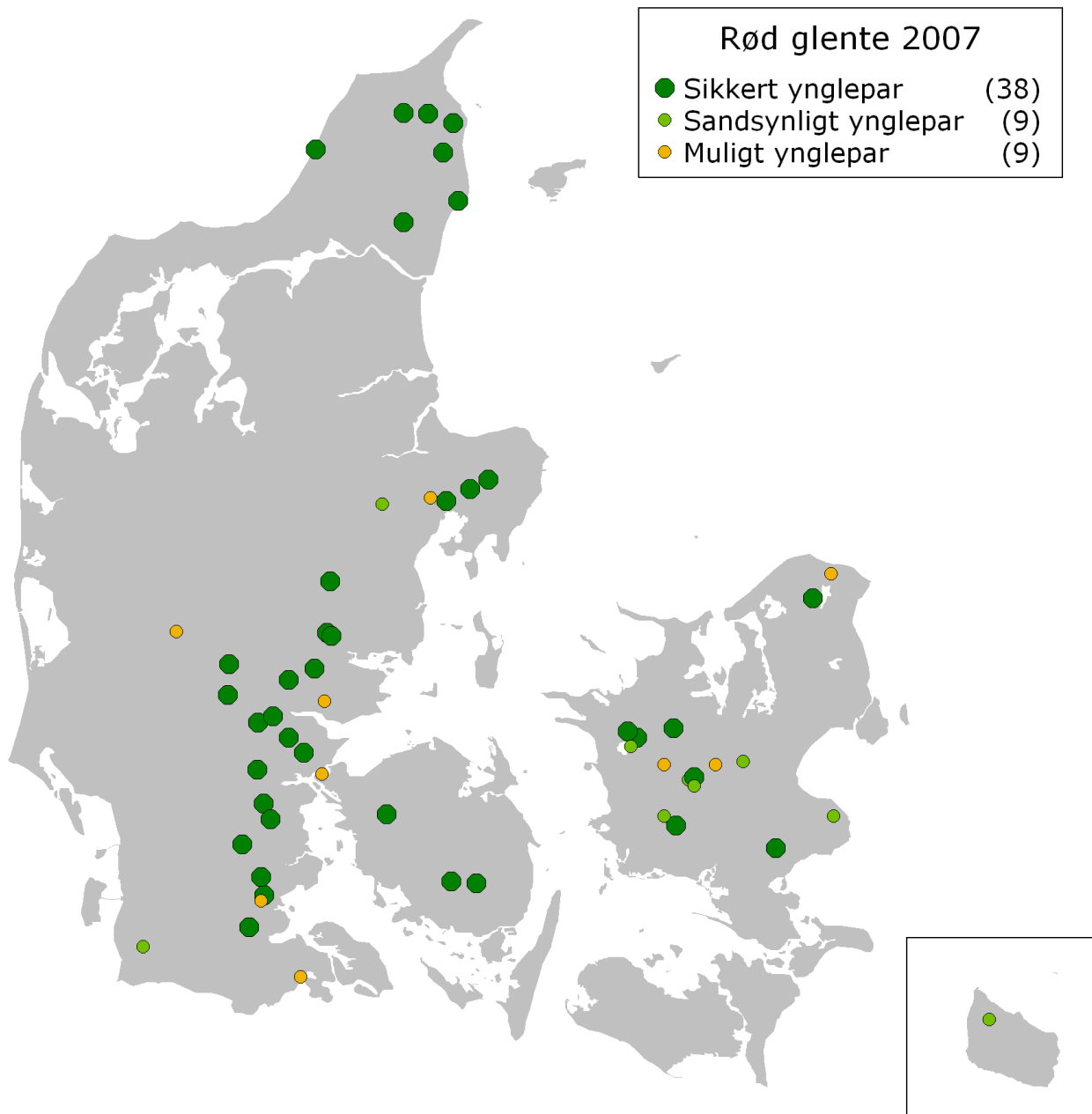
I forbindelse med registrering af Rød Glente er der opbygget velfungerende grupper af aktive feltornitologer på Sjælland og i dele af Jylland, der fra medio marts til medio august forsøger at lokalisere og følge alle ynglepar af Rød Glente.

Denne registreringsform vil vi gerne udbygge og udbrede til resten af landet. Hvis du har lyst til at deltage, kan du kontakte undertegnede, som kan sætte dig i kontakt med en allerede eksisterende gruppe eller hjælpe dig i gang med at starte din egen.

Rød glente i Danmark 1998-2007

Udviklingen i bestanden af Rød Glente 1998-2007

Kort over yngleudbredelse af Rød Glente i 2007.

Sådan gør vi

Registreringsåret er i hovedtræk opdelt på følgende måde:

1) Ultimo marts til medio maj: Besøg i gamle yngleområder. Jævnlig gennemgang af DOF basen for at se, om der tegner sig et lovende observationsmønster i nye områder. Eftersøgning af reder i nye områder.

2) Medio maj til medio juli: Fortsat eftersøgning af yngleområder, optælling af unger i kendte reder. På dette tidspunkt bliver der ofte rapporteret nye observationer, der til tider afslører nye yngleområder.

3) Juli til primo august: Registrering af ungeflokk (forældrefugle sammen med unger). Allerede nu kan den før-

ste status over årets bestand laves. Planlægning af næste års eftersøgning.

4) Medio september foreligger årets resultat.

Læs mere i monitoringsvejledningen for rød glente:
<http://www.dofbasen.dk/DATSY/datsyvejledning.php?art=02390>
DATSY-hjemmesiden om rød glente:
<http://www.dofbasen.dk/DATSY/datsyart.php?art=02390>

Læs mere om DATSY-projektet:
<http://www.dof.dk/datsy>
Generelt om Rød Glente:
<http://www.dofbasen.dk/ART/art.php?art=02390>

Yderligere oplysninger og spørgsmål fås ved henvendelse til DATSY-artskoordinator for Rød Glente
Gert Hjembæk
Aamosevej 39a
4450 Jyderup
Tlf.: 2073 5170
E-mail: gert.hjembæk@mail.dk

Rød Glente på træk ved Dovnsklint. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Rastepladser for Trane i Nordøsttyskland

Af Dieter Maaszen

Området dækker landsdelen Mecklenburg-Vorpommern mellem halvøen, Fischland, Darss, Zingst hen til Stralsund og Rügen.

Efterårets tranetræk foregår fra slutningen af september til begyndelsen af november. Her i Mecklenburg-Vorpommern raster op til 45.000 Traner, antallet svinger meget, især i oktober måned. Først et par praktiske oplysninger.

Transportmuligheder

Tager man toget er der en forbindelse med afgang fra Odense 7.40 til Ringsted - ankomst 8.30. Her er der en forbindelse til Gedser med afgang 9.23 - ankomst 10.44. Her skal det gå stærkt for at nå færgen, udstigning i venstre side i køreretningen. Afmærkninger følges til landgangsterminalen. Færgeafgang er 11.00, ankomst i Rostock Seehafen-Nord 12.45. Forbindelse til Hovedbanegården i Rostock med bus og S-toget: Gåtur til S-toget 30 minutter. Herfra til hovedbanegården afgang 15.46 til Velgast ankomst 16.43, skift her til Barth, samme perron. Fra Barth kører bussen til Bresewitz, Zingst, Prerow. Turens varighed fra Odense er på 9 timer.

Kører man med bil kan man tage færgen fra Gedser til Rostock, den går hver anden time, pris ca. 720 kr. inkl. passagerer. Turens varighed fra

Odense til Meklenburg-Vorpommern cirka 6½ time.

Overnatning

I Zingst, her findes der et udmærket vandrehjem (Glebbe-Bahnhofstrasse), husk vandrehjemskort fra Danmark. Her er mange hoteller, lejligheder og privat udlejning - "Zimmer frei".

Information: www.zingst.de.

5 km fra Zingst ligger Bresewitz, her er et godt overnatningssted: Pension Boddenblick koster 25 euro med morgenmad. Derudover findes Pension Martens og private overnatningssteder. Der er godt at være her i byen (20 huse).

Om morgen ca. 6.50 og om aften 17.00 flyver tranerne over byen med trompeteren og pip fra ungfuglene. Tranerne overnatter lige ved byen.

Tranerne

At iagttage Traner, kan hurtig udvikle sig til en uheldbredelig lidenskab. Det er interessant, at se fuglene flyve med let hængende vinger, fremadglidende, langsomme vingeslag og halsen lige strakt fremad i grupper som kan indeholde flere familier. Ungfuglene er interessante med deres brune fjer, og de flyver efter forældrene, en eller to

Traner plus Blisgås. Foto: Dieter Maaschen.

unger. Tranerne forlader overnattingsstedet om morgenen kort før solopgang. Nu flyver Tranerne til fodringssteder op til 20-30 km fra overnattingsstedet.

Om dagen kan man se på Traner, imens de fouragerer på markerne, fortrinsvis af høstede majs marker. Markerne er eftertragtet tre gange: første gang efter høsten - anden gang efter kultivering - tredje gang når vinter afgrøden begynder at spire frem.

Det er ikke bondens livret; våben fra gaspatroner osv. er i brug.

Det tyske NABU (naturbeskyttelse) har nogle "aflednings" marker (fodringsområder). Her indgås aftaler med landmændene om at lade markerne ligge lidt længere brak og udbringe hakkede majsplanter og høstafald. Hvor meget der gøres på dette område, er afhængig af pengene til indkøb af majs og vederlag til landmændene.

Om foråret i april raster her også traner, når de kommer tilbage fra Spanien (Extremadura). Dette mellemstop er mere diffust, det drejer sig om nogle få uger, og antallet af Traner er også mere beskedent.

Rastepladser for Traner fra Zingst til Ummanz på Rügen

Zingst: Lige uden for byen i Bodden ligger øerne Kirr og Oie, her raster midt i oktober omkring 5.000 til 8.000 Traner. Her ved de Barther Strasse er der hver aften trængsel mellem 16.30-19.00, ikke kun Traner, men af fugle fra nær og fjern. Udover Traner kan der her observeres: Blisgås, Bramgås, Sædgås, Havørn, Hjejle, Pibeand, Blishøne og Grågås.

Bresegwitz: Er et godt sted at observere fra, fortrinsvis om morgenen. Om aften fra broen mellem Zingst og Bresegwitz i oktober ca. 6.50. I Bresegwitz følger man vejen mod øst, så kommer man ud til Oie. Her obses om morgenen kort før solopgang. Der er altid fugle. Masser af Traner, det er afhængigt af vejret. Desuden: Pibeænder, Gæs, Hjejler, Stær og Havørn.

Pramort: Fra Zingst køres mod øst igennem byen og de Sundischen Wiesen til Slottet. Her findes cykeludlejningen; lej en! og kør de 8 km i gennem reservatet til Pramort. Fra kl. 15.00 betales 5 euro i entre. Her ankommer Tranerne om aften ca. 16.00-19.00, det er afhængigt af vejret. Ste-

det er kendt for det store antal Traner, man kan se, der nævnes 20.000.

Zarenzin, Kinbakkenhagen til Klausdorf er meget attraktivt morgen og aften.

Ummans på Rügen har jeg ikke besøgt, men læst og hørt om steder som kan besøges: Tankow ved Pension zum Kranich, den nord østlige side og sydvest for Wusse og Surendorf.

På fastlandet: Schaprode og Udarser Wiek.

Gross Mohrdorf: Her er et informationscenter om Tranerne. Der er udstil-

ling af plancher, fotografier og det interessante er, at her afholdes også et mindre foredrag om området for mindre grupper. De ansatte fortæller, hvad de gør for tranerne i form af foder, bygninger og ikke mindst, hvordan de besøgende burde forholde sig i området. I nærheden er også en gammel lade, som er lavet om som skjul med billeder og gangbroer indendørs. Udenfor er en fodringsplads. Med lidt held er Tranerne også her om dagen.

Ovenstående er en smagsprøve fra Mecklenburg-Vorpommern, jeg ønsker alle et godt fuglekig.

Rastende Traner ved Zingst. Foto: Dieter Maaszen.

Mågeøerne, januar-februar

Tekst og foto: Michael Højgård Hansen

Her midt i februar fik vi endelig en god højtryksperiode. Roligt, køligt og solrigt. Den forløbne vinter har ellers fortrinsvis været mild, regnfuld og blæsende, ikke just befordrende for besøg på øerne.

På fuglefronten har Mågeøerne leveret de fugle som hver vinter nu kan findes herude, hvis vi da lige ser bort fra Mosehornuglen, som har været totalt fraværende på og omkring Mågeøerne denne vinter.

Af Alkefugle blev der i december set en Søkonge i havnen, men på Mågeøerne er det kun blevet til fund af enkelte døde alke. En indikation af den krise alkefuglene p.t. befinder sig i.

De Lysbugede Knortegæs nåede den 22. og 23. januar et foreløbigt max. på 105 individer. I år har de ellers primært opholdt sig på ydersiden af øerne eller ved ekstrem lavvande fouragerende foran kysthotellet. Ellers har der af øvrige andefugle, kun

Snespurv.

Lysbuget Knortegås.

været registreret, udover den karakteristiske Gravand, lidt Grågæs, Sang- og Knopsvaner. Hvinænder, Ederfugle og Toppede Skallesluger ses dog evindeligt forbiflyvende på nordkysten. En enkelt Stor Skallesluger er det dog blevet til. 1 – 2 Vandrefalke har jævnligt fourageret herude, og opsprættede måger kan nu findes efterladt rundt omkring på øerne.

Vadefuglene har også været repræsenteret som forventet. 5 – 11 Store Præstekraver har overvintret i området, der udgør et af de få steder i Danmark, hvor arten registreres i vinterperioden.

En Strandskadeforekomst omkring 100 – 150, 10 – 30 Store Regnspøver, og 100 – 300 Almindelige

Ryler er fast inventar på øen, ligesåvel som de 30 – 60 Rødben, der veksler mellem fouragering på Mågeøerne eller rastende på stenmolerne på havnen eller stranden.

Udover disse har arter som Strandhjejle, Hjejle, Vibe, Islandsk Ryle og Lille Kobbersnepe været set i små antal.

Vinterens største overraskelse må nok siges at være Stenvender, der den 13. januar forekom i ikke mindre end 27 udgaver! Rekordforekomst for øen, og vist et af de højeste registreret i lokalafdelingen nogensinde.

Af spurvefugle kan nævnes Engpiber, Skærpiber og en flok på ca. 50 Bjergirisk. Snеспurven blev første gang registreret den 11. januar af Søren Gjaldbæk. En flok på ca. 30 fugle gæstede øerne, men her midt i februar er der nu kun 3 tilbage. En enkelt Tornirisk er set et par gange på den østligste ø. Antallet af spurvefugle virker faktisk bemærkelsesværdigt lavt, sikkert begrænset af de oversvømmelser, og sandaflejringer fra 2007, der har ødelagt en ret stor del af urtebevoksningen på øerne.

P.S: Den 17/2 blev der afholdt en vellykket, men lidt blæsende Doffyntur herude med i alt 6 deltagere. En journalistelev fra Århus deltog, og en fotoberetning kan læses andetsteds i bladet.

Rævejagt i Vejlen Taasinge

Af Poul V. Rasmussen

I midten af firserne var Codan ejere af Vornæs skov og Vejlen Taasinge.

Da der i samme periode var planer om fredninger af dele af det sydfynske øhav – hvor under Vejlen var på tale som en del af denne fredning – valgte Codan at udleje jagten i Vejlen til det konsortium, som allerede havde jagten i Vornæs skov. Ganske tydeligt med henblik på en erstatning, hvis fredningen blev en realitet her.

Jagten i Vejlen blev drevet meget intensivt og stor set hver weekend i jagtsæsonen var der jægere i området. Forstyrrelserne var åbenlyse, og ikke mange andefugle rastede i Vejlen i de år.

Det har givet været en af de væsentligste årsager til, at Fyns Amt købte Vejlen, vist nok med virkning fra 1990.

Man byggede et flot fugletårn, og alt så rosenrødt ud.

Men, men.. ... i midten, eller måske slutningen af halvfemserne erfarede jeg, at Amtet har udlejet Vejlen til rævejagt.

Oven i købet til selv samme konsortium, som var årsagen til, at Amtet købte området.

Jeg havde adskillige mennesker i røret, som spurgte, om det dog kunne

være rigtigt, at der måtte jages i Vejlen. Og jeg kan godt forstå deres undren - for hvad er det for signaler at sende, nu hvor Amtet netop havde købt området med henblik på jagt-fredning?

At Ræve i Vejlen aldrig har været det store problem er en anden sag.

Jeg har været optæller i Vejlen i omkring 15 år, og jeg har set en ræv en gang.

Skulle Ræve endelig have været et problem, skulle begrænsningen af dem ikke foregå ved egentlig jagt i området, men snarere via kunstgrave i nærområderne.

En flok jægere vil aldrig komme på skudhold af en Ræv i et sådant område.

Jeg kontaktede Flemming Byskov, som daværende formand for Doffyn, som lovede at gå videre med sagen.

Tilbage meldingen fra Amtet var, ifølge Flemming, at man havde ”røde ører” over hændelsen, og vi kunne forvente, at rævejagt i Vejlen var en saga blot.

Men røde ører var åbenbart ikke nok - og selv da Fyns amt blev nedlagt og Skov og – naturstyrelsen overtog driften af Vejlen – fortsatte jagten.

I 2007 kontaktede jeg derfor Jesper Vagn Christensen fra Skov – og Naturstyrelsen Fyns skovdistrikt – som ikke havde kendskab til jagten, men ville gå videre med problemet.

For få dage siden får jeg igen en melding fra nogle naboer til Vejlen, at der igen har været jagt i Vejlen i weekenden den. 5-6. januar 2008.

Den såkaldte rævejagt er nu blevet til mere end det, for følgende bemærkninger fra jægerne er blevet overhørt af en nabo, som færdes i skellet ind til Vejlen.

Der bliver nævnt, at man ikke må skyde Rådyrene i Vejlen – ” men vi

driver dem op i Vornæs skov”! – hvor der står en kæde af jægere.

Som sagt så gjort – og ved den lejlighed bliver der skudt flere rådyr.

I mine øjne grænser det til ulovlig jagt – hvad enten der er givet lov til rævejagt eller ej.

Det kan ikke være rigtigt, at der må jages i Vejlen – hvad enten det er på Ræve eller andet vildt.

Uanset hvor meget der bliver skudt, er forstyrrelserne nok til at holde de rastende fugle væk – og man kan simpelt hen ikke være bekendt fra offentlig instans at tillade jagter i et naturområde, som er opkøbt med henblik på fredning.

Landsdækkende optællinger af Storspove, Hjejle og Vibe i 2008

Af Ole Amstrup

Antallet af Hjejler, der raster om efteråret i Danmark, er mere end fordoblet siden arten blev fredet i 1983 (se artiklen i DOFT 2007, nr. 1). Allerede i 1980'erne vidste vi, at Hjejler er følsomme overfor jagtlige forstyrrelser. Dette hænger formentlig sammen med, at det er en af de få vade-fuglearter, hvor mange fugle opholder sig her i landet i flere måneder for at fælde. Disse flokke af fældende fugle undgår områder med jagt, og mange fugle ville derfor ikke opholde sig her i jagtsæsonen.

Storspover og Viber fælder også her i landet, og de er ligeledes blandt de mest følsomme overfor jagtlige forstyrrelser. Men vi har ingen landsdækkende optællinger af disse to arter siden Vadfuglegruppens tællinger 1974-78. For Storspoverne er der indikationer på, at den nordeuropæiske bestand tidligere var stærkt reduceret på grund af jagt. Situationen er nu vendt til, at antallet af rastende Storspover i Vadehavet er mere end fordoblet siden jagtfredningen af det meste af Vadehavet i 1992 og jagt-

fredning af arten i 1994. Men vi har ingen landsdækkende tællinger, der kan belyse om der nu raster flere fugle i hele landet.

Det vil vi gerne undersøge på ved tre landsdækkende tællinger af Storspover i hhv. april, august og oktober 2008, hvor den sidste tælling i oktober også bliver en tælling af rastende Viber og Hjejler. Datoerne bliver lørdagene 5. april (højvande i Havneby 14.27, solnedgang 20.11), 16. august (højvande i Havneby 15.29, solned-

gang 20.56) og 18. oktober (højvande i Havneby 18.01, solnedgang 18.18). Søndagen har man i reserve, hvis vejret er dårligt. Reservér derfor allerede nu disse weekender i 2008, så du kan deltage i disse tællinger.

Hjejlerne og Viberne optælles i oktober på de samme lokaliteter samt på et mindre antal indlandslokaliteter. Hjejletællingen er en opfølgning af de tidligere tællinger i 1993 og 2003 og vil blive koordineret med hjejletællinger i hele Nordvesteuropa.

Lokalitet	Antal	Lokalitet	Antal
Dørholmbugten	47	Lyø	23
Emtekær Nor	16	Maden på Helnæs	47
Egensedyb	175	Monnet på Tåsinge	92
Fynshoved Fællesstrand	26	Nærrå Strand og Agernæs Flak	31
Gråsten Nor og Nørreholm på Ærø	82	Ommelshoved på Ærø	11
Gyldenstens Enge og Ore Strand	30	Tornø og Fedodde	11
Hovedsø på Avernakø	19	Æbeløområdet	55
Langø - Lillestrand	24	Ristinge Hale og Storeholm	13

Lokaliteter på Fyn og øerne med indberetninger af mere end 10 Storspover ifølge tællingerne i 1974-78. Som det ses, var Storspoven mere sjælden den gang.

Er man interesseret i at deltage i tællingerne sender man en mail til Hans Meltofte – mel@dmu.dk – og fortæller, hvilke lokaliteter, man dækker. Alle lokaliteter med rastende Storspover – altså også andre end dem i skemaet - har interesse.

Gruppen bag projektet er Hans Meltofte, Lars Maltha Rasmussen, Ole Amstrup og Karsten Laursen, der håber på stor opbakning bag optællingerne.

Fra felten

Af Martin Søgaard Nielsen

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden 23. oktober - 11. februar. Vinteren har igen igen været meget mild. De milde vintre har tydelig afsmitning på forekomsten af visse arter, der således oftere og oftere ses om vinteren. Arter mærket med *asteriks skal godkendes af SU.

- Periodens "hårde" observationer -

Sortspætte

Egebjerggaard 25/10

Kongeederfugl

Dovns Klint 10/11

Jagtfalk*

Monnet 11/11-11/2-

Sortbuget Knortegås

Ristinge Hale 6-20/1

Ullbølle 13/1

Nordisk Lappedykker

18/11 1 Tryggelev Nor (HMØ). 17/1 2 R Fyns Hoved (MHH, LAA, PRA). 19-20/1 1 Flyvesandet (THH). 19/1 1 Bågø (MHH, KGH). 27/1 1 V Fyns Hoved (SG m.fl.)

Sodfarvet Skråpe

10/11 1 V Flyvesandet (SG, THH).

Mallemuk

26/11 1 V Fyns Hoved (PRA) og 22/1 1 V Fyns Hoved (SG). Sidstnævnte fugl var af formen double dark (DD), der er ret sjælden. I de senere år, er der kommet langt mere fokus på at typebestemme mallemukker, hvorfor denne observation bør nævnes.

Sule

3/11 2 ad V (SG) + 4/11 2 ad NV (RYT,EDA,EEE) Fyns Hoved og 10/11 1 4k+ Ø (SG,THH).

Sølvhejre

4-19/11 1 Gulstav Mose (KNM), dog 2 R 16/11 (SØB).

Sædgås

Højeste antal denne vinter var 7/2 78 (MMJ).

Tundrasædgås

Kun 4 observationer i vinter: 2/1 21 Ø Dovns Klint (MMJ, SG). 10/1 6 Tåsinge (HKN). 19/1 2 Nordfyn (THH). 3/2 1 Tåsinge (HKN).

Jagtfalk, 2k, Monnet – vinterens tilløbsstykke, fundet af årets DOF-Fyn'er, Leif Bisschop-Larsen. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Blisgås

Vintermax: Jersore 192, Nr. Næra 92, Gyldensteens Enge 135, Roerslev 42, Nørreballe Nor 43

Derudover: 1/11 Nabbegård 60 T (AVC).

Sortbuget Knortegås

6-20/1 1 Ristinge Hale (HKn m.fl.).
13/1 1 Søren Bilds Strand, Ulbølle (NBJ).

Nilgås

27/1 3 Nordskov Hindsholm (MMJ, SG). 8-10/2 op til 6 Egebjerggaard (AVC m.fl.).

Rustand

13/12-1/1 huserede en tam fugl på Tåsinge (PVR m.fl.).

Rødhovedet And

20/10-6/11 1 han Nørreballe Nor og Tryggelev Nor (NRA m.fl.). 25/12 1 han sands. Burfugl (GJØ).

Kongeederfugl

10/11 1 ad han R Dovns Klint (OHG).

Rørhøg

29/10 1 hun Tryggelev Nor (ELM).
1-2/1 1 2k R Tryggelev Nor (OHG,

m.fl.). 9/2 1 hun Nørreballe Nor (HMØ).

Jagtfalk*

Siden 11/11 2007 har Monnet huset Jagtfalk og det er faktisk den eneste stationære Jagtfalk denne vinter. Den har været væk i kortere perioder, men er så blevet set igen (LBL).

Klyde

9/12 1 haltende Slambassinet (HKH).

Stor Præstekrave

Området omkring Bogense, mere specifikt Mågeøerne og havnen/marinaen har budt på op til 9 rastende i januar måned.

Sandløber

21/12 1 Spodsbjerg (HKN).

Sortgrå Ryle

29/10 1 Salme Nor (ELM), 3/1 1 + 9/1 2 + 18/1 12 Knudshoved (SG,PRA,RYT) og 11-29/1 1 Bogense Havn (SG m.fl.). **Enkeltebekkasin** 9 fugle på 6 lokaliteter er ganske pænt.

Stor Kobbersneppe

24-26/10 1 Nørreballe Nor (ELM).

Sortklire

10/11 1 Vejlen (ELM). 22/11 1 Bøjden Nor (PDP).

Hvidklire

Der blev set Hvidklire på Vejlen helt frem til 4/12.

Svaleklire

8/11 1 Tarup Grusgrave (PRA). 18/11 1 Tarup Vandmølle (PRA). 9/12-11/1 1, 21/1 2 Slambassinet (HKH m.fl.). 1/1 1 Otterup (KRM).

Mudderklire

30/10 1 Odense Havn (THH). 26/12, 21/1, 30/1 1 Slambassinet (DMZ, MHH, SG).

Sortgrå Ryle – 2 af 12 - ved Knudshoved. Fuglene var ringmærket af Lars Hansen på Vresen i november. Foto: Hans Rytter.

Almindelig Kjove

4/11 2 R Fyns Hoved (EEE, EDA, RYT). 9/11 1 Ø Flyvesandet (ELM) og 9 V Fyns Hoved (EDA).

Mellemkjove

9/11 2 1k V Fyns Hoved (EDA).

Sorthovedet Måge

17/11 1 2k Arreskov Sø (THH). 8/2 1 2k Føns Vang (THH). 10/2 1 ad Æbelø Ebbevej (THH, SEK).

Kaspisk Måge

4/11 1 2k R Lundeborg (PRA, MAT). 9/1 1 ad Lundeborg (PRA). 9+27/1 1 2k Kerteminde Havn (THH, MMJ, SG). 24/1 1 ad Knudshoved (PRA).

Søkonger

Kun 5 observationer! 10/11 1 V Flyvesandet (SG, THH). 17/11 1 Strib (NN). 9-11/12 1 Bogense Havn (MHH m.fl.).

Skovhornugle

26/12 taltes hele **27!!!** fugle i kolonihaveområdet nord for Fynsværket, tallet modsat stort set alle øvrige store tal fra området, der er udflyvningstal fra skumringen.

Mosehornugle

Kun to observationer 18/11 1 Monnet (PVR) og 13/1 1 Fårevejle (OHG).

Sortspætte

25/10 1 Egebjerggaard er første obs siden 2002.

Grønspætte

Arten har efterhånden bidt sig godt fat i det fynske og ses på flere og flere nye lokaliteter.

Bjergpiber

Ved Spodsbjerg har op til 2 fugle været meget stationære gennem vinteren. Især den ene har været udsædvanligt tillidsfuld og givet nogle superbe oplevelser med denne ellers ret sky art. Derudover er arten set på 8 andre lokaliteter.

Bjergpiber ved Spodsbjerg. Foto: Hans Rytter.

Hvid Vipstjert

11/1 1, 6/2 2 Lindved (LAA) samt en enkelt fugl i store dele af januar, Bagenkop Havn (SØB).

Vandstær

Flere fugle end normalt. Ses også på flere forskellige lokaliteter.

Husrødstjert

4/11 1 Mesinge (BKS). 10/12 1 han Svendborg (NRA).

Sortstrubet Bynkefugl

2-6/1 1 Tryggelev Nor (NRA, OHG m.fl.). 9/2 1 hun Tryggelev Nor (HMØ).

Stenpikker

25/10 1 Sdr. Vornæs (PVR). 31/10 1 Keldsnor (JSA).

Sangdrossel

6/1 1 Husby Strand (MMJ). 20/1 1 Måle (NBJ). 22/1 1 Vesteregn (NBJ). 28/1 1 Fyns Hoved (SG).

Gransanger

4/11 1 Sønderhjørne (PDP). 9/11 1 Sundet (PDP). 12/11 1 Gulstav Mose (LAA). 27/11 1 Dovns Klint (ELM).

16/12 1 Faaborg (PDP), Sundet 1 (LBR).

Rødtoppet Fuglekonge

2/1 1 Storskoven, Flyvesandet (THH).

Snespurv

Største flokke i vinter: 9/11 21 Fyns Hoved (EDA). 30/12 48 Baagøgade, Stige Ø (GJO). 1/1 61 N Slambassinnet (THH). 11/1 33 Mågeøerne (SG). 19/1 40 N Fyns Hoved (SG). 10/2 55 Slambassinnet (GJO).

Laplandsværling

28/10 1 Fyns Hoved (THH). 4/11 1 T Fyns Hoved (EEE, EDA, RYT).

Vandstæen har været talrig denne vinter, her en fra Munke Mose. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Mindeord over Kai Grønbæk

Af Kurt Due Johansen

Kai Grønbæk, et mangeårigt medlem af DOF-Fyn, afgik ved døden kort før nytår efter længere tids sygdom. På det seneste var Kai Grønbæk især aktiv med arbejdet som caretaker i Odense Fjord.

Kai døde i lørdags, 63 år gammel

Jeg kender især Kai, fordi vi sammen talte fugle i Odense Fjord. Vi var begge caretakere for Odense Fjord.

Jeg kender ingen der var så positiv som Kai. Han havde let til latter – han havde et lyst sind. Selv om Kai én gang havde haft en livstruende sygdom og var kommet over den, fortvivlede han ikke, selv han igen blev syg. Naturen og fuglene ”trak stadig”. Selv om det kneb med kræfterne da jeg spurgte om han skulle med på fjordtællingen i august, ville han med.

Det var ikke de sjældne arter der trak i Kai. Det var naturen og alt det smukke her. Ifølge hans kone Kirsten, var sangsvanen én af hans yndlingsfugle. Kai var altid begejstret over stort som småt. Det der især begejstrede ham på vores sidste tælling var at vi så 2 sæler på en sten. Han havde aldrig set sæler i Danmark, så det var en stor oplevelse for ham.

Kai er ikke mere, men tilbage i erindringen hos os der kendte ham, står Kai's glæde og lyse sind. Æret være Kai's minde.

En anderledes fødselsdagsgave

”3 nye ø-kryds”

Af Lilly Irene Sørensen

Ved siden af fødselsdagsflaget lå en flad kuvert fra Dagli' Brugsen - hm - hvad kunne det nu være? Kuverten viste sig at indeholde 5 fotokopier startende med et billede af Bill Clinton med underteksten ”ex-president”. Nu har jeg ikke noget imod Bill Clinton, endsige at komme til et af hans

foredrag, men det havde nok krævet mindst en rund fødselsdag. Nå, de næste sider måtte opklare hvad gaven bestod i – her kom 3 sider fra bogen om ”Danmarks Småøer” udgivet af Danmarks Naturfredningsforening. Det var jo en noget anden boldgade, der var sider om Birkholm og Store-

holm – men hvad havde Bill Clinton dog med alt dette at gøre? Det havde han så heller ikke – det var han egen-skab som ekspræsident, der skulle være kodeordet. Sidste side var en udskrift fra hjemmesiden havgui-den.dk – billedet viste en båd ”Egholmskokken” som sejler chartre-de ture i Det Sydfynske Øhav. Stadig usikker på, hvad det var jeg havde fået, begyndte tingene dog at hænge sammen. Vi vil gerne se en ny dansk ø om året, og gaven måtte være en sejltur ud til en af de øer, som man ikke kan nå med offentlig færge. Nu stod der heller ikke noget om hvem, der skulle sejle, så der manglede stadig en brik – det skulle vise sig at være en ekspræsident nemlig Poul Hen-rik Harritz tidligere Danmarks Natur-fredningsforening. Pyh-ha, så faldt selv Bill Clinton ”på plads”.

Dagen oprandt, hvor vi skulle af sted. Vejrudsigten blev studeret i ugens løb – de lovede ret megen blæst. Så det var først aftenen før, at vi var sikre på at komme af sted – der ville være no-gen vind i starten, men den ville løje af i løbet af dagen. Nå, men vi blev nødsaget til at advisere familien om, at de skulle ud og sejle, så de kunne få regntøj og støvler med.

Kl. 9.00 stod vi i Skovballe Havn, klar til at tage på heldagsudflugt. Ef-ter en del postyr med at få rednings-veste på, ikke alle var helt fortrolige med dette udstyr og vestene, snore osv. blev vendt og drejet inden alt var på plads. Nu gik det af sted ud af den lille havn med retning mod Birkholm. Vi var dog næppe kommet ud af hav-nen, før vi blev OBS’et fra Monnet-siden. I mailboksen lå det, da vi kom hjem – med spørgsmålet – *var det jer??*

Egholmskokken, set fra Monnet. Foto: Erhardt Ecklon.

Der var god fart på båden. Poul Henrik Harritz sagde at med lidt fart på, mærker man ikke søgangen så meget. Det må være ligesom når man i bil kører over en færst eller en ujævn vej – så skal man heller ikke køre for langsomt, ellers bliver det hele meget værre. Det var en frisk tur, men med regntøj og støvler på var det ikke noget problem. Dejligt med lidt/noget saltvand i håret og rigtig mærke sejlturen, kunne se vandet og ind imellem havbunden. Man får en bedre oplevelse når man sidder så tæt på vandet. Båden er lavbundet og kan gå helt ind til øerne, hvor man kommer tørskoet i land.

Det blev til et besøg først på Birkholm, hvor vi travede øen rundt og fik fortalt om dens historie og om at øen i 1870'erne 2 gange var blevet oversvømmet. Hele to gange måtte øens beboere bygge husene op igen. Det var som på en halv time at blive sejlet langt tilbage i tiden. Herefter gik turen til den meget flade og nu ubeboede Egholm. Her blev frokosten indtaget i det fri. Solen skinnede vinden var løjet af og selv så langt ind i september var det dejligt varmt. Vi fik set en ø vi ellers ikke ville have

haft mulighed for at komme til. Og vi fik fortalt, at øen ikke altid havde været ubeboet. I slutningen af 1800 tallet havde flere familier forsøgt at bebo øen. Det havde krævet et stort arbejde med at bygge nødtørftige diger for at holde vandet ude – sikke et arbejde. Men nogen succes var det aldrig blevet, og familierne havde opgivet og flyttet fra øen igen. Efter frokosten gik vi en tur rundt på øen og en dværgfalk tiltrak sig opmærksomheden. Ellers var det lidt småt med fugle på denne tid af året. Poul Henrik fortalte, at der normalt yngler Stor Kobbersnepe herovre. Til slut besøgte vi Hjortø hvor vi travede op til byen – ned til havnen for at se færgen sejle og en fiskerbåd, der netop var kommet ind med ål. Undervejs fik vi af PHH mange gode og underholdende historier og fortællinger om øerne, deres historie, beboere og meget andet.

Kl. 18 lagde vi igen til i Skovballe Havn efter en uforglemmelig dag, med mange gode oplevelser, en frisk kulør i ansigtet og et besøg på hele 3 nye øer i erindringen.

Nyttige hjemmesider:

<http://www.detsydfynskeoehav.dk/>

<http://www.sydforfyn.dk/>

<http://www.havguiden.dk/>

Turrapporter

Vestfyn

Søndag den 25. november var der tur til Vestfyn under ledelse af Michael Mosebo Jensen, et åbenbart meget populært projekt, da 15 havde trodset en kraftig vind, som man ikke kunne finde læ for på mødestedet ved Føns Kirke. Man kiggede ud over Føns Vang, hvor en immatur Havørn tog imod. Der lå et par hundrede Trolde- og Taffelænder, hertil et par Skeænder og en Stor Skallesluger på søen, endvidere 150 Grågæs. En brun Blå Kærhøg og en Spurvehøg blev det også til inden man begav sig til Husby Strand, hvor 1000 Grågæs blev kigget igennem. Her var der bl.a. også 2 Knarænder, 150 Viber, 15 Hjejler og 3 Spurvehøge. Ved det nærliggende Emtekær Nor fik man Sangsvane og Ederfugl på listen med hhv. 80 og

Havørn tegnet af Gunhild Brink.

1000 fugle. Vadefuglene var repræsenteret af 300 Viber, 800 Hjejler og én Lille Kobbersnepe. Lige syd for ligger Sandager Næs, som gav en ny flok Sangsvaner – denne gang 120. Man skiltes ved halvt to tiden efter en fin og vindlæst tur.

Tybrind Vig, tegnet af Gunhild Brink.

Ørnetur til søerne

Søndag den 2. december var Erik Ehmsen som sædvanligt leder af en ørnetur til søerne. Man mødtes ved Brændegård Sø kl. 9, og turen skulle hurtigt vise sig at leve op til sit navn, to gamle Havørne og to af årets unger tog i mod - imponerende at se de store fugle så tæt på. Af andre rovfugle var der seks Musvåger og en Tårnfalk. Der lå godt med ænder – 250

Gråænder og 120 Krikænder. Skalleslugerne var også repræsenteret – 4 små (hunner) og 8 store. En enkelt Vi9ndrossel blev det også til. Vandstæren svigtede ved Silke Å, til gengæld blev det til en femte Havørn ved Arreskov Sø – en ungefugl, måske den sidste af årets tre unger, mæskede sig med en Blishøne.

Langtur til.....Blåvandsområdet. Søndag d. 20. januar ***Af Michael Mosebo Jensen***

Nøjagtig som sidste år blæste det op natten inden årets første Doffyn-tur løb af stabelen, og regnen truede med at bryde løs når som helst, lige som sidste år indløb der afmeldinger i sidste øjeblik, så præcis som året før deltog 1 fynbo og 1 jyde, Vi tog også samme sted hen – til Vesterhavet, for selv om der er meget små chancer for havfugle på den årstid, vil der altid være noget at kigge på, når det blæser derude. Vi installerede os med varmt tøj i klitterne, der stadig var næsten lige så sorte som kaffen, men efterhånden kunne vi skimte mylderet af Sandløbere, Stenvendere (ca. 250) og 10 Sortgrå Ryler, der viste sig lige så ivrige som ravsamlerne nede på stranden. På havet drog Rødlommerne, Sortænderne, alkefuglene og enkelte Havlitter vestover. Blandt de mange forsamlede Sølvmåger stod en Kaspisk Måge, 4K og nød, at den

omsider var blevet en selvstændig art. Det var jo også en måge, vi egentlig var kommet for. Allerede før nytår blev der fundet en ung Rosenmåge i Esbjerg Havn, og da meldingen lød derindefra, at den var klartil besøg, måtte det jo prøves! Den skimtedes i det bagerste af Nordhavnen, men et enkelt stykke franskbrød med solbær-syltetøj – og den kom og landede så tæt på, at vi måtte gå baglæns for at fotografere. Da vi var blevet færdige med frokosten alle sammen, tog vi hen i det nærliggende Fourfelt for at se, om der ikke skulle være noget specielt. En stor flok Små Kobbersnepper stod og gemte hovederne, flankeret af små tusinde Strandskader. På småfuglefronten brillerede et par Rørspurve, og en Sortstrubet Bynkefugl, han vajede i rørene. Det var da helt OK, så vi satte nye mål – kursen blev sat mod EM i håndbold.

Rosenmåge 2k, Esbjerg Havn. Foto: Michael Mosebo.

Som en fugl

Tekst og foto af Peter Helles Eriksen

Søndag den 17. februar var der "wadertur" til Mågeøerne under ledelse af Michael Højgård Hansen. Denne gang er trurrapporten skrevet af en journalist-elev, der ikke har speciellle ornitologiske forudsætninger.

Det kræver timelange gåture, avancerede kikkerter og masser af interesse at blive en god ornitolog, men man bliver først rigtig god, når man begynder at tænke som en fugl.

Michael Højgård Hansen sidder og spiser sin banan, da han pludselig får øje på noget mere spændende. Det er de tre Snespurve, som han har været i selskab med ved de sidste mange besøg på Mågeøerne.

Men denne søndag formiddag er Michael ikke alene med fuglene. Han har nemlig arrangeret en fugletur til hans yndlingslokalitet i det nordfynske, og fire andre fugleinteresserede har trodset den bidende kolde vind. De har alle grønne Waders på, for de er gået gennem det knæhøje vand over til Mågeøerne.

Ingen af de andre deltagere kan se Michaels spurve, men med lidt held kan han overbevise dem. Han skal bare udføre det han kalder sin ”knibetangsmanøvre”. Michael kender fuglene, deres lyde, bevægelser og tilstand. Han går langs strandkanten i en stor bue udenom det sted, hvor Snespurvene gemmer sig, hvorefter han vender om og går direkte mod fuglenes gemmested. Han vil forsøge at presse fuglene til at bevæge sig nærmere de fire deltagere, der sidder klar ved deres teleskopkikkerter. Det ser ud til at lykkes. Efterhånden som han nærmer sig begynder deltagerne at pege deres teleskoper mere nedefter. Det er et godt tegn, for det betyder at Snespurvene er kommet helt tæt på.

Nu kan Michael også se Snespurvene, og han fortæller, at der er tale om en ung han og to hunner. Det kan man bl.a. se på vingetegningen.

Deltagerne sidder i deres mange lag af varmt tøj og nyder synet af de små oppustede spurve, der piler af sted for at finde føde på den magre sandbanke. Gruppen består af Jens og Connie, et ægtepar som er kørt helt

fra Vejle, naturforvalteren Helle og en ældre ornitolog, der hedder Jens. Michael selv er kommet direkte fra sit natarbejde, men det ser ikke ud til at påvirke ham. I de fire timer, som turen varer, er han konstant på udkig, skarp og koncentreret.

Den lille gruppe bevæger sig i ryk gennem landskabet. De går af sted i den stride vind, af og til stopper de op, folder deres stativer ud, kigger koncentreret i et stykke tid, og bevæger sig videre for igen at stoppe op. Den iskolde vind har fået farven frem i næser og kinder, da vi stopper ved en død Sølvmåge. Michael samler fuglen op og spreder vingerne ud.

Offer for Vandrefalken.

Han ser hvordan vinden breder vingefanget i fuld længde og giver liv til den døde fugl en sidste gang. Michael lægger den tilbage på stranden. Jens fra Vejle foreslår, at den er død i dag, men Michael konstaterer, at den har ligget siden i går. Det kan man se på de helt indsunkne øjne. Michael ven-

der mågen om. Der er et stort hul midt i brystet og halsen mangler også fjer. Hele gruppen er samlet, og Michael forklarer, at en Vandrefalk øjensynligt har slået den i flugt, med en fart af 150km/t, og derefter givet den det sidste nådestød ved at flå den på halsen. Herefter har den kastet sig over brystet. Det er nemlig her alt det gode sidder. Brystkød og lever.

Den lille forblæste gruppe vader hjem gennem vandet. Vandet står til

midt på låret, og deltagerne koncentrerer sig om ikke at snuble i deres store Waders. Connie og Helle sakker bagud. Ingen er interesserede i at falde ned i det kolde vand med kikkert og det hele. Alle virker en smule nervøse. Alle undtagen Michael. Han står bomstille med sin håndkikkert for øjet og sit stativ over skulderen. Han har fået øje på en fugl.

"Landevejen" til Mågeøerne kan godt give aquaplanning.

Ture

Monnet søndag den 9. marts

Mødested: Leddet til Monnet kl. 9.00.

Tilmelding til turleder Poul Rasmussen på 6254 1022.

Traditionen tro vil Poul vise frem af Monnets herligheder, inden der lukkes af for ynglesæsonen. Forårsfuglene er kommet derude, men samtidig er der stadig Bjergirisker, Snespurve, måske et par Bjerglærker, som Vandrefalken kan lure på. Hvis vi er heldige er Jagtfalken stadig væk derude.

Nordsjælland søndag den 30. marts

Tilmelding til turleder Eske Mortensen på 40 18 16 28, som fortæller nærmere om mødetid og –sted. Turen fokuserer på det imponerende træk af småfugle, rovfugle og Traner, der passerer Gilbjerg og Hellebæk. Heldagstur.

Tinglev og Frøslev Moser søndag den 27. april

Tilmelding til turleder Erhardt Ecklon på 24 47 82 60, som fortæller nærmere om mødetid og –sted. Gode muligheder for Trane, Fyrremejse, Sortstrubet Bynkefugl og flot natur! Heldagstur.

Fuglefestival i Skagen 1-4/5

Fuglefestival i Skagen 1-4/5

Forårstrækket er på sit højeste og mange af landets feltbisser er samlet i Skagen. Nyd det imponerende morgentræk af lommer med gode chancer for såvel Islom som Hvidnæbbet Lom suppleret af et intenst småfugletræk. Senere på dagen overtager rovfuglene, med lidt held kommer der Steppehøg eller en af de sjældne ørne. Kontakt turleder Eske Mortensen på 40 18 16 28 om det praktiske.

Syltemade Ådal tirsdag den 20. maj

Mødested: P-pladsen Langegyde, V. Skerninge kl. 19.30. Tilmelding til turleder Niels Bomholt på 6224 1959. Kærsanger, Græshoppesanger m.m. vil genlyde fra den smukke ådal. Husk gummistøvler.

Arreskov Sø mandag den 2. juni

Mødested: Sollerup kl. 19.00. Ingen tilmelding til turleder Erik Ehmsen. En flot tur nedover engen mod fugletårnet vil givet betyde mange af vore almindelige sangere og måske Rødrygget Tornskade.

Små pip

Flemming Byskov, DOF-Fyns formand fremtil 2007 fylder 60 år den 8. marts – vi ønsker til lykke og alt godt for fremtiden.

Er der Stor Hornugle på Fyn? En gruppe fynske fuglekiggere har søsat en systematisk eftersøgning af arten. Fyn er blevet inddelt i kvadrater, hvert medlem af gruppen tager ud en stille aften og lytter efter uglens karakteristiske kald, der oftest høres i februar-marts – hvis der altså er Stor Hornugle i området. Det er ikke lykkedes at få dækket hele Fyn, men de mest lovende områder” er dækket. Indtil videre er der kun hørt Nat- og Skovhornugle.

Landskamp for feltbisser er en konkurrence, der løber hele 2008. Konceptet er enkelt man stiller op holdvis for et område – i de fleste tilfælde et af de gamle amter – man skal så se så mange arter som muligt i sit område. Hver art giver et point, SU-arter giver bonuspoint. Det hold, der har flest point, når året er omme har vundet!! Fra Fyn deltager tre hold, hvoraf de to fra starten indså, at den gule trøje nok var lettest at få i starten før de jyske hold, der har noget lettere adgang til sjældne arter ville træde i karakter. De førte godt tre uger før en Halsbåndstroldand ved Skern ødelagde idyllen. Det skal blive interessant at se, hvilke amter, der giver flest arter. Vi vil bringe en artikel om Landskampens forløb i næste nummer.

Web-master Hans Rytter har ønsket at stoppe efter mange års arbejde. Det er i høj grad Hans’ fortjeneste, at DOF-Fyn har en rigtig god og meget besøgt hjemmeside. Tak til Hans for en flot indsats. Ole Tønder overtager posten.

Indbetaling af bidrag til Havrevimpen

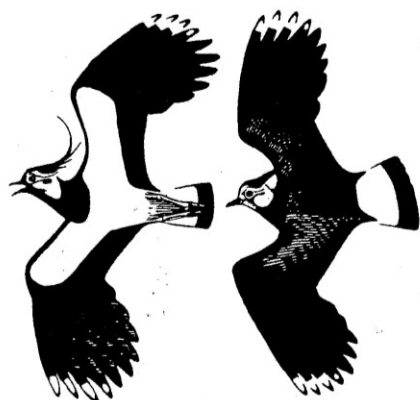
100.00 kr

Benyt det vedlagte girokort

**- og husk,
fugle skal ses i naturen**

Afsender:
Søren Gjaldbæk
Carsten Hauchs Vænge 4
5230 Odense M

B

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse